Coimisiún na Scrúduithe Stáit

An Ardteistiméireacht 2022

Aistriúchán
Ar Scéim Mharcála

Tíreolaíocht

Ardleibhéal

Nóta do mhúinteoirí agus do scoláirí faoi úsáid na scéimeanna marcála foilsithe

Níl na scéimeanna marcála a fhoilsíonn Coimisiún na Scrúduithe Stáit ceaptha lena n-úsáid mar cháipéisí astu féin. Is áis riachtanach iad ag scrúdaitheoirí a théann faoi oiliúint i léirléamh agus i gcur i bhfeidhm ceart na scéime. Mar chuid den oiliúint sin, as measc rudaí eile, déantar samplaí d'obair na scoláirí a mharcáil agus déantar plé ar na marcanna a bhronntar, mar mhaithe le cur i bhfeidhm ceart na scéime a shoiléiriú. Déanann Scrúdaitheoirí Comhairleacha monatóireacht ar obair na scrúdaitheoirí ina dhiaidh sin le cinntiú go gcuirtear an scéim mharcála i bhfeidhm go comhleanúnach agus go beacht. Bíonn an Príomhscrúdaitheoir i bhfeighil an phróisis agus is gnách go mbíonn Príomhscrúdaitheoir Comhairleach ag cuidiú leis. Is é an Príomhscrúdaitheoir an t-údarás deiridh i dtaca le cé acu a cuireadh an scéim mharcála i bhfeidhm i gceart ar aon phíosa d'obair iarrthóra nó nár cuireadh.

Is cáipéisí oibre na scéimeanna marcála. Cé go n-ullmhaítear dréachtscéim mharcála roimh an scrúdú, ní chuirtear bailchríoch uirthi go dtí go gcuireann scrúdaitheoirí i bhfeidhm ar obair iarrthóirí í agus go dtí go mbailítear agus go meastar an t-aiseolas ó na scrúdaitheoirí uile, i bhfianaise raon iomlán na bhfreagraí a thug na hiarrthóirí, leibhéal foriomlán deacrachta an scrúdaithe agus an ghá le comhleanúnachas caighdeán a choimeád ó bhliain go bliain. Aistriúchán ar an scéim chríochnaithe atá sa cháipéis fhoilsithe seo, mar a cuireadh i bhfeidhm ar obair na n-iarrthóirí uile í.

Is cóir a nótáil i gcás scéimeanna ina bhfuil freagraí nó réitigh eiseamláireacha nach bhfuil sé i gceist a chur in iúl go bhfuil na freagraí ná na réitigh sin uileghabhálach. D'fhéadfadh sé go bhfuil leaganacha éagsúla nó malartacha ann a bheadh inghlactha freisin. Ní mór do na scrúdaitheoirí tuillteanas gach freagra a mheas agus téann siad i gcomhairle lena Scrúdaitheoirí Comhairleacha nuair a bhíonn amhras orthu.

Scéimeanna Marcála san am atá le teacht

Ní cóir talamh slán a dhéanamh d'aon rud a bhaineann le scéimeanna marcála san am atá le teacht bunaithe ar scéimeanna a bhí ann cheana. Cé go mbíonn na bunphrionsabail mheasúnachta mar an gcéanna, is féidir go mbeadh athrú ar shonraí marcála cineál áirithe ceiste i gcomhthéacs na páirte a bheadh ag an gceist sin sa scrúdú foriomlán bliain áirithe ar bith. Bíonn sé de fhreagracht ar an bPríomhscrúdaitheoir bliain áirithe ar bith a dhéanamh amach cén tslí is fearr a chinnteoidh go measfar obair na n-iarrthóirí go cothrom agus go cruinn, agus go gcoimeádfar caighdeán comhleanúnach measúnachta ó bhliain go bliain. Dá réir sin, d'fhéadfadh gnéithe de struchtúr, de mhionsonraí agus de chur i bhfeidhm na scéime marcála in ábhar áirithe athrú ó bhliain go bliain gan rabhadh.

Agus breithniú á dhéanamh ar an scéim mharcála seo, ba cheart aird a bheith ar an méid a leanas:

- Braitheann na sonraí a theastaíonn in aon fhreagra ar an gcomhthéacs agus ar an mbealach ina gcuirtear an cheist, agus ar an líon marcanna a sannadh don fhreagra ar an scrúdpháipéar.
- Caithfear focail, nathanna cainte nó frásaí a úsáid i gceart i gcomhthéacs agus níor cheart iad a bhréagnú, agus más léir go n-úsáidtear go mícheart iad nó go mbréagnaítear iad, ní féidir na marcanna a thabhairt.
- Mar riail ghinearálta, más ann d’amhras faoina bhailí atá aon fhreagra, ní mór do scrúdaitheoirí dul i gcomhairle lena scrúdaitheoir comhairleach sula mbronntar marcanna.
- Níl na moltaí ná na samplaí etc. a thugtar sa scéim uileghabhálach agus is féidir glacadh le freagraí malartacha bailí eile etc.
- Chun críche marcála, is é is Pointe Substaintiúil Ábhartha (PSÁ) ann ná aon phíosa amháin d’fhaisnéis fhíorasach a dtabharfaidh scrúdaitheoir ualú marcála dó mar atá leagtha síos sa scéim mharcála (2 mharc de ghnáth). Mar a moladh roimhe seo i gCiorclán S85/09 agus sna Táscairí Marcála Samplacha atá ar fáil ar shuíomh Gréasáin Choimisiún na Scrúduithe Stáit, ba cheart go dtiocfadh gach PSÁ as an bhfaisnéis a thugann an t-iarratasóir, rud is cúis le freagra comhleanúnach foriomlán ar an gceist.

Tá eolas sa tábla thíos maidir leis na nótaí mínithe a úsáidtear don mharcáil sa scéim mharcála. Úsáidtear nótaí mínithe eile le haghaidh ceisteanna áirithe eile, liostaítear na nótaí mínithe sin tar éis na scéime marcála don cheist ábhartha.

Nóta mínithe	**Úsáid**	Comhiomlán na gceisteanna dícheadaithe **(más iomchuí)**
	Faisnéis bhailí	1
	Faisnéis bhailí	2
	Faisnéis bhailí	3
	Faisnéis bhailí	4
	Farasbarr faisnéise	N/B
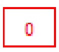	Freagra mícheart	0
	Cuid shuntasach de fhreagra	N/B
	Leathanach feicthe ag an scrúdaitheoir / faisnéis neamhbhailí	N/B

CUID A hAON – CEISTEANNA GEARRFHREAGRA – 80 MARC

Bronn 10 gcinn ar bith de na ceisteanna @ 8 marc an ceann.
Marcáil gach ceist a ndearnadh iarracht uirthi agus bronn na deich gceist leis na marcanna is airde.
Gan grádú ar bith.

C1 (i) D 1m F 1m B 1m C 1m A 1m E 1m (ii) Fíor 2m	C7 (i) An tSiúir 2m (ii) Conair Rothaíochta Phort Láirge 2m (iii) Foraoiseacht 2m (iv) R671 **nó** R678 2m
Q2 (i) B 1m (ii) Fiaradh 1m C 1m Teannas 1m A 1m Comhbhrú 1m (iii) Tírghné bhailí 2m	C8 B - Sa Chúlra ar Dheis 2m C – Túlra ar dheis 2m D – I Lár Báire ar Chlé 2m E – I lár an Chúlra 2m
C3 (i) Cúlú 2m (ii) Cruachadh 2m (iii) 54 2m (iv) Thírghné Bhailí ar bith 1+1m	Q9 (i) Geomoirfeolaíoch 1m Cultúrtha 1m Riarachán 1m Imeallach 1m (ii) A (An Bhoirinn) 1m C (Na Gaeltachtaí) 1m D (Départements) 1m B (An Mezzogiorno) 1m
C4 (i) B 1m C 1m D 1m A 1m (ii)E – Treilíse 2m F – Craobhach 2m	C10 (i) Fíor 2m (ii) Bréagach 2m (iii) Bréagach 2m (iv) Fíor 2m
C5 (i) A – Aolchuisne 2m B = Piléar/Colún 2m C = Aolchoinneal 2m (ii) Fíor 1m Bréagach 1m	C11 (i) 4 2m (ii) An tSualainn 2m (iii) 42.1 2m (iv) Thairbhe ráite 1+1m
C6 (i) Caisleán 2m (ii) S 206 225 2m (iii) 3.9 (km) 2m (iv) 41 (km^2) 2m	C12 (i) 6.9 (%) 2m (ii) Lucsamburg 2m (iii) 82,652,147 2m (iv) Míniú bailí 1m + 1m

In 2022 bhí rogha bhreise ag na hiarrthóirí ar pháipéar Tíreolaíochta Scrúdú na hArdteistiméireactha. Ba iad seo a leanas na treoracha le haghaidh Roinn a Dó den scrúdpháipéar ardleibhéil:
Ní mór duit **TRÍ** cheist a fhreagairt. Ní cheadaítear duit gach ceann de na trí cheist a roghnú as an roinn chéanna. Féadfaidh tú dhá cheist a roghnú as an roinn chéanna más mian leat.

- Roinn 1 – Patrúin agus Próisis sa Chomhshaol Fisiceach (Ceisteanna 1-3)
- Roinn 2 – Tíreolaíocht Réigiúnach (Ceisteanna 4-6)
- Roinn 3 – Toghaonaid (Ceisteanna 7-12)
- Roinn 4 – Roghaonaid (Ceisteanna 13-24)

Chun marc iomlán a fháil le haghaidh Roinn a Dó, roghnaítear leis an gcóras marcála ar líne ar dtús na trí cheist lena bhfuil na marcanna is airde ó Roinn a Dó agus cuirtear le chéile iad. **Mura** bhfuil na trí cheist ar fad ón Roinn chéanna, is é sin an marc iomlán ceart le haghaidh Roinn a Dó ansin, agus cuireann an Scrúdaitheoir GF isteach le haghaidh míre ar a dtugtar Coigeartú. Fágann sé sin an t-iomlán a ríomhadh leis an gcóras marcála ar líne i dtosach mar atá sé.
Má tá na trí cheist ar fad lena bhfuil na marcanna is fearr ón Roinn chéanna, ansin beidh iomlán na gceann sin neamhbhailí mar gheall ar an rúibric a theastaíonn. Sna cásanna sin, cuireann an Scrúdaitheoir an marc diúltach cuí isteach don mhír 'Coigeartú', ag baint úsáid as na nótaí mínithe seo a leanas:

Nóta mínithe	Úsáid	Marcanna (más iomchuí)
A	Léirítear go bhfuil na marcanna ón gceist thuas á gcoigeartú ón iomlán	N/B
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	Tá iomlán na nótaí mínithe a úsáidtear á ndealú ón iomlán	0, -1, -2, -3, -4, -5, -6, -7, -8, -9, -10

Go sonrach, cuireann an Scrúdaitheoir an nóta mínithe A ag barr an leathanaigh ar dheis ar freagraíodh an cheist lena bhfuil an tríú marc is airde, agus cuireann sé an comhcheangal ceart uimhreacha in aice leis an A sin chun an coigeartú ceart a chur i bhfeidhm. Mar shampla, chun marc Coigeartaithe -23 a chur i bhfeidhm, chuirfeadh Scrúdaitheoirí A, -10, -10, -3 ann.
Is é éifeacht leis an marc Coigeartaithe a chinntiú go gcuirfear an rúibric thuas i bhfeidhm – is é sin, gurb é marc iomlán iarrthóra le haghaidh Roinn a Dó an comhcheangal is airde de na marcanna bailí (i gcás go dtagann na marcanna ó dhá cheist ar a mhéad ón roinn chéanna).

ROINN 1

PATRÚIN AGUS PRÓISIS SA CHOMHSHAOL FISEACHACH

Ceist 1 go 3

Tá 80 marc ag gabháil le gach ceist.

Ceist 1.

1A. Léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis

Scrúdaigh an léarscáil 1:50 000 agus an eochair eolais de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis a ghabhann leis an bpáipéar seo.

Tarraing sracléarscáil leathscála den limistéar a thaispeántar.

Ar an tsracléarscáil, taispeáin agus lipéadaigh gach ceann díobh seo a leanas mar is ceart:

- Cúrsa iomlán Abhainn na Siúire
- Limistéar talún atá os cionn 400 m
- Rian rothaíochta Rianta Rothaíochta Phort Láirge (Waterford Cycling Trails) ó S 148 180 go S 200 218
- Limistéar d'fhoraois bhuaircíneach ó thuaidh den Thuaidhlíne 24 agus siar ón Oirlíne 17.

[20m]

Imlíne na Sracléarscáile	4 mharc (4/0)
4 ghné @ 4 mharc an ceann	Taispeánta 3 mharc (grádaithe 3/1/0) Lipéad 1m

- Caithfear imlíne sracléarscáile a tharraingt go dtí leathscála den limistéar a leagtar síos. Is é an méid a theastaíonn ná 12cm x 9cm [ceadaigh difríocht suas le 0.5cm].
- Caithfear ceithre thaobh a tharraingt ar an tsracléarscáil. Ní ghlactar le himeall an leathanaigh a úsáid. Caill 4 mharc as imlíne na sracléarscáile.
- Sa chás gur rianaíocht a dhéantar den léarscáil nó nach ndéantar ach cuid den léarscáil a tharraingt, cailltear 4 mharc i ndáil le himlíne na sracléarscáile agus 3 mharc in aghaidh na míre i ndáil leis an léiriú. Ná ceadaigh ach marcanna lipéadaithe.
- Má úsáidtear an t-aerfótagraf in ionad na léarscáile de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis = 0 marc.
- Is féidir lipéad a chur ar na gnéithe ar an tsracléarscáil nó in eochair. Mura bhfuil siad lipéadaithe, 0 marc as taispeáint.
- Ní mór gur triaileadh gné a thaispeáint ionas go mbronnfar marcanna as lipéadú. Mura dtaispeántar na hiarrachtaí sin, 0 marc as lipéadú. Má bhíonn an ghné aimsithe san áit chontráilte, ach í lipéadaithe i gceart, féadfar marcanna i gcomhair lipéadú a bhronnadh toisc gur triaileadh gné a aimsiú.

- Taispeánta, bronntar marcanna 3/1/0. Cruinneas réasúnta (suíomh agus coibhneas) do mharcanna iomlána as taispeáint.
- Is féidir an sceitse a tharraingt ar an bhfreagarleabhar nó ar ghrafpháipéar.

1B. Gníomhaíocht Theicteonach – Tírdhreach na hÉireann

Scrúdaigh an tionchar a bhí ag gníomhaíocht theicteonach ar thírdhreach na hÉireann.

[30m]

Tionchar gníomhaíochta teicteonacha ar thírdhreach na hÉireann aitheanta.	2 mharc
Scrúdúchán	14 x PSÁ

- Creidiúint 1 x PSÁ i gcomhair an dara tionchar ar thírdhreach na hÉireann ón scrúdú. Maidir le haon tionchar sa bhreis, tá gá le scrúdú.
- Creidiúint 2 x PSÁ i gcomhair samplaí aitheanta ón scrúdú.
- Tá an cheist ceangailte le tírdhreach na hÉireann.
- Tugtar creidiúint as léaráidí ábhartha le lipéid do 1 x PSÁ. Léaráid gan lipéid = 0 marc.
- Tugtar creidiúint bhreise as eolas ábhartha ar léaráidí le lipéid do 2 x PSÁ. Caithfidh gur faisnéis é seo nár bronnadh marc air cheana sa chuntas scríofa.
- 2 x PSÁ ar a mhéad i gcomhair déan cur síos ar thírdhreach ábhartha gan aon tagairt a dhéanamh do thionchar na gníomhaíochta teicteonacha.
- 2 x PSÁ ar a mhéad i gcomhair scrúdú a dhéanamh ar ghníomhaíocht theicteonach gan tagairt a dhéanamh do thírdhreach na hÉireann.

Nóta mínithe	**Úsáid**	Comhiomlán na gceisteanna dícheadaithe
I	Tionchar aitheanta	2
Ex	Sampla	2
✓2	Faisnéis bhailí dar luach 2 mharc	2
✓	Farasbarr faisnéise	N/B
Dg	Léaráid bhailí	2

1C. Idirghníomhú an Duine le Timthriall na gCarraigeacha

Déan scrúdú ar conas a idirghníomhaíonn daoine le timthriall carraigeacha, agus tagairt á déanamh do cheann **amháin** de na nithe seo a leanas:

- Mianadóireacht
- Eastóscadh ábhar foirgníochta
- Saothrú ola/gáis
- Táirgeadh fuinneamh geoiteirmeach.

[30m]

Scrúdúchán 15 x PSÁ

- ➢ Creidiúint 1 x PSÁ as sampla ón scrúdú.
- ➢ Creidiúint 1 x PSÁ as idirghníomhaíocht aitheanta ón scrúdú. Maidir le haon idirghníomhaíocht sa bhreis, tá gá le scrúdú.
- ➢ Tugtar creidiúint as léaráidí ábhartha le lipéid do 1 x PSÁ. Léaráid gan lipéid = 0 marc.
- ➢ Tugtar creidiúint as faisnéis ábhartha bhreise ar léaráid lipéadaithe do 2 x PSÁ. Caithfidh gur faisnéis é seo nár bronnadh marc air cheana sa chuntas scríofa.
- ➢ Ní gá go mbainfeadh an cheist le hÉirinn.
- ➢ Féadfaidh an plé a bheith dearfach nó diúltach.

Nóta mínithe	**Úsáid**	Comhiomlán na gceisteanna dícheadaithe
Ex	Sampla	2
I	Idirghníomhú aitheanta	2
✓2	Faisnéis bhailí dar luach 2 mharc	2
✓	Farasbarr faisnéise	N/B
Dg	Léaráid bhailí	2

Ceist 2

2A. Coigeartú go Bonnleibhéal

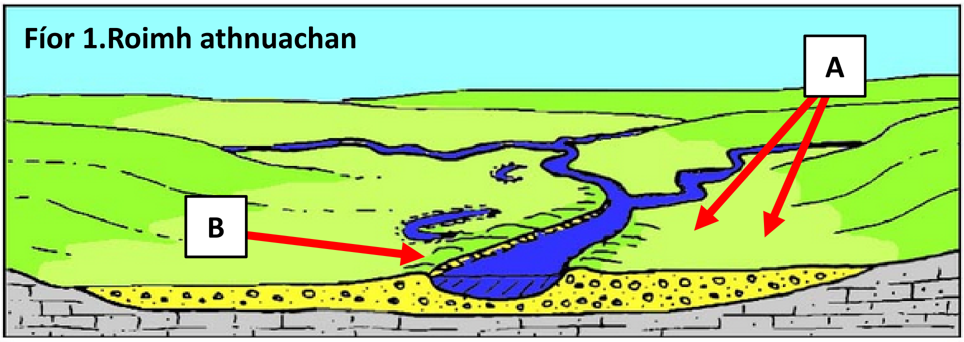

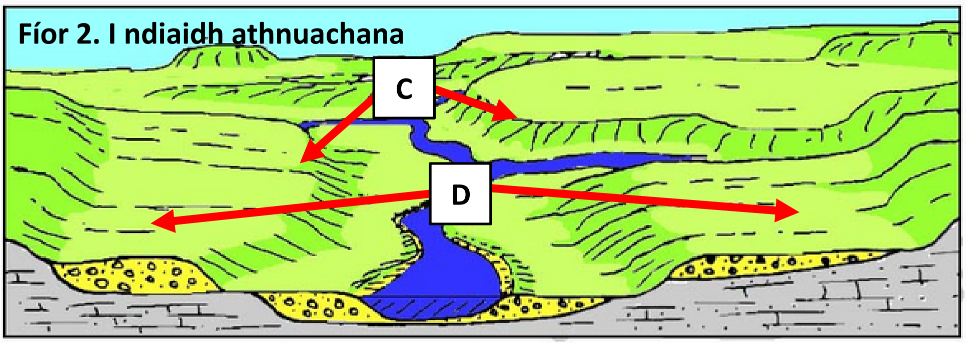

Curtha in oiriúint ó www.geologycafe.com

Scrúdaigh na léaráidí thuas ina dtaispeántar tírdhreach abhann roimh athnuachan agus i ndiaidh athnuachana. Freagair gach ceann de na ceisteanna seo a leanas.

(i) Ainmnigh na tírghnéithe abhann atá lipéadaithe mar **A** agus **B** i bhfíor 1.

(ii) Ainmnigh tírghnéithe athnuachana na habhann atá lipéadaithe mar **C** agus **D** i bhfíor 2.

(iii) Ainmnigh **dhá** thírghné chósta a fhoirmítear de thoradh ar choigeartú go bonnleibhéal.

(iv) Mínigh go hachomair cúis **amháin** atá le hathnuachan abhann.

(v) Mínigh go hachomair cad atá i gceist le leathmhá.

[20m]

(i)	A = Tuilemhá	2 mharc
	B = Leibhé	2 mharc
(ii)	C = Scorphointe	2 mharc
	D = Léibhinn Phéireáilte	2 mharc
(iii)	Tírghnéithe bhailí	2 + 2 mharc
(iv)	Míniú bailí	2 + 2 mharc
(v)	Míniú bailí	2 + 2 marc

2B. Próisis Dromchla

Freagair (i) **nó** (ii).

(i) Scrúdaigh an ról atá ag **próisis an chreimthe** i bhfoirmiú tírghné abhann **amháin** nó tírghné cósta **amháin** nó tírghné oighreach **amháin** a bhfuil staidéar déanta agat uirthi.

Próiseas creimthe ainmnithe	2 mharc
Tírghné ainmnithe	2 mharc
Scrúdúchán	13 x PSÁ

- Tabhair creidiúint don 2ú próiseas creimthe ainmnithe do 1 x PSÁ ón scrúdú. Maidir le gach tagairt sa bhreis eile do phróisis an chreimthe, tá gá le scrúdú.
- Creidiúint 1 x PSÁ as sampla ón scrúdú.
- Is é bunphointe na ceiste ná conas mar a théann próisis an chreimthe i bhfeidhm ar fhoirmiú aon tírghné amháin. Míniú ar phróisis an tsil-leagain 0 marc.
- Tugtar creidiúint as léaráidí ábhartha le lipéid do 1 x PSÁ. Léaráid gan lipéid = 0 marc.
- Tugtar creidiúint bhreise as eolas ábhartha ar léaráidí le lipéid do 2 x PSÁ. Caithfidh gur faisnéis é seo nár tugadh marc air cheana sa chuntas scríofa.
- Tugtar creidiúint 2 x PSÁ ar a mhéad má tá cur síos tugtha ar an tírghné díreach gan tagairt don fhoirmiú.
- Ní gá go mbainfeadh an cheist le hÉirinn.

Nóta mínithe	**Úsáid**	Comhiomlán na gceisteanna dícheadaithe
I	Próiseas creimthe ainmnithe	2
N	Tírghné ainmnithe	2
Ex	Sampla nó láthair	2
✓2	Faisnéis bhailí dar luach 2 mharc	2
✓	Farasbarr faisnéise	N/B
Dg	Léaráid bhailí	2

Nó

(ii) Déan cur síos agus tabhair míniú ar **na tosca** a **rialaíonn oibriú phróiseas ollghluaiseachta amháin** a bhfuil staidéar déanta agat air.

[30m]

Tosca aitheanta	2 + 2 marc
Próisis ollghluaiseachta ainmnithe	2 mharc
Cur síos/Míniú	12 x PSÁ

- Tá cur síos/míniúchán de dhíth maidir le gach toisc sa bhreis orthu sin.
- Tugtar creidiúint 1 x PSÁ as sampla sonrach ón gcur síos/míniú.
- Tugtar creidiúint as léaráidí ábhartha le lipéid do 1 x PSÁ. Léaráid gan lipéid = 0 marc.
- Tugtar creidiúint bhreise as eolas ábhartha ar léaráidí le lipéid do 2 x PSÁ. Caithfidh gur faisnéis é seo nár bronnadh marc air cheana sa chuntas scríofa.
- Tugtar creidiúint 2 x PSÁ ar a mhéad mura dtugtar ach cur síos ar an ollghluaiseacht gan aon tagairt do thosca lena rialaítear a hoibríocht.
- Ní gá go mbainfeadh an freagra le hÉirinn.

Nóta mínithe	**Úsáid**	Comhiomlán na gceisteanna dícheadaithe
I	Toisc aitheanta	2
N	Próisis ollghluaiseachta ainmnithe	2
Ex	Sampla nó láthair	2
✓2	Faisnéis bhailí dar luach 2 mharc	2
✓	Farasbarr faisnéise	N/B
Dg	Léaráid bhailí	2

2C. Carraigeacha Meiteamorfacha

Scrúdaigh foirmiú na gcarraigeacha meiteamorfacha, agus tú ag tagairt do shamplaí in Éirinn.

[30m]

Carraigeacha meiteamorfacha Éireannacha ainmnithe	2 + 2 mharc
Scrúdú ar fhoirmiú	13 x PSÁ

- Creidiúint i gcomhair 2 láithreacha Éireannacha gaolmhara ainmnithe do 2 x PSÁ ón scrúdú. Ní mór an láthair a nascadh le carraig ainmnithe.
- Tugtar creidiúint as léaráidí ábhartha le lipéid do 1 x PSÁ. Léaráid gan lipéid = 0 marc.
- Tugtar creidiúint bhreise as eolas ábhartha ar léaráidí le lipéid do 2 x PSÁ. Caithfidh gur faisnéis é seo nár bronnadh marc air cheana sa chuntas scríofa.
- Tabhair 2 x PSÁ ar a mhéad mura dtugtar ach cur síos ar charraigeacha meiteamorfacha agus gan aon trácht ar fhoirmiú
- Ní gá don scrúdú cloí leis an dá charraig atá ainmnithe. Tá cuntas ginearálta ar fhoirmiú carraigeacha meiteamorfacha inghlactha.
- Díríonn an cheist ar fhoirmiú carraigeacha meiteamorfacha go príomha.

Nóta mínithe	**Úsáid**	Comhiomlán na gceisteanna dícheadaithe
N	Carraig mheiteamorfach ainmnithe	2
Ex	Sampla do láithreacha Éireannacha gaolmhara	2
✓2	Faisnéis bhailí dar luach 2 mharc	2
✓	Farasbarr faisnéise	N/B
Dg	Léaráid bhailí	2

Ceist 3

3A. Teicteonaic Phlátaí

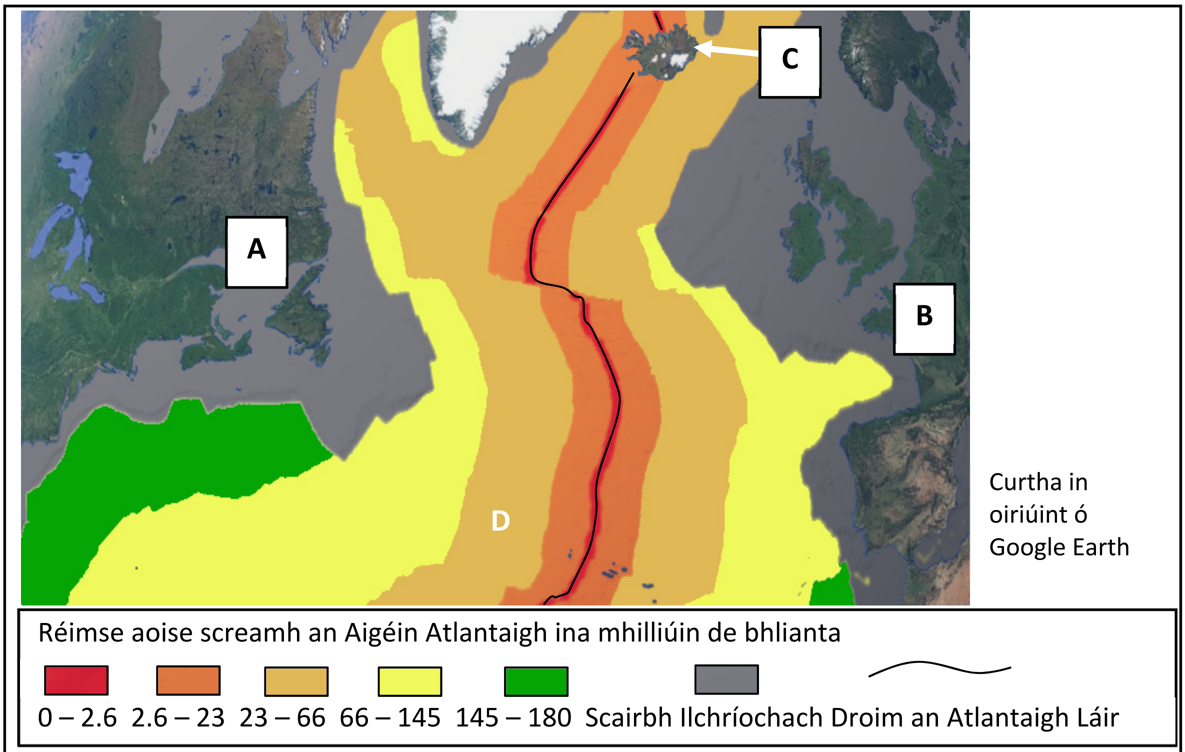

Curtha in oiriúint ó Google Earth

Scrúdaigh an íomhá thuas ina dtaispeántar teorainn phlátaí in Aigéan an Atlantaigh Thuaidh agus an aois atá ag screamh an aigéin sa limistéar sin. Freagair gach ceann de na ceisteanna seo a leanas.

(i) Ainmnigh gach ceann de na plátaí teicteonacha atá lipéadaithe **A** agus **B**.

(ii) Ainmnigh an tír, a bhfuil lipéad **C** uirthi, atá suite ar feadh Dhroim an Atlantaigh Láir.

(iii) Luaigh réimse aoise screamh an aigéin ag na suíomhanna atá lipéadaithe **D** agus **E**.

(iv) Cén cineál bruthcharraige a fhoirmítear ar feadh dromanna láraigéin?

(v) Mínigh go hachomair an fáth a bhfuil screamh an aigéin ag **E** níos ársa ná screamh an aigéin ag **D**.

(vi) Mínigh go hachomair cad a chiallaíonn an téarma *líne Moho*.

[20m]

(i)	A = Meiriceá Thuaidh	2 mharc
	B = Eoráiseach	2 mharc
(ii)	C = An Íoslainn	2 mharc
(iii)	D = 23 - 66	2 mharc
	E = 145 - 180	2 mharc
(iv)	Basalt	2 mharc
(v)	Míniú bailí	2 + 2 marc
(vi)	Míniú bailí	2 + 2 marc

3B. Síonchaitheamh

Mínigh ról na teochta i bpróiseas/bpróisis an tsíonchaithimh fhisicigh/mheicniúil.

[30m]

Tagairt do theocht	2m
Míniú	14 x PSÁ

- Tabhair creidiúint don dara tagairt do theocht do 1 x PSÁ. Maidir le gach tagairt do theocht eile, tá gá le míniú.
- Tabhair creidiúint i gcomhar próisis ábhartha de shíonchaitheamh fisiciúil/meicniúil atá ainmnithe do 2 x PSÁ ón míniú. Maidir le gach próiseas de shíonchaitheamh fisiciúil/meicniúil eile, tá gá le míniú.
- Tugtar creidiúint as léaráidí ábhartha le lipéid do 1 x PSÁ. Léaráid gan lipéid = 0 marc.
- Tugtar creidiúint as faisnéis ábhartha bhreise ar léaráid lipéadaithe do 2 x PSÁ. Caithfidh gur faisnéis é seo nár bronnadh marc air cheana sa chuntas scríofa.
- Ní gá go mbainfeadh an cheist le hÉirinn.

Nóta mínithe	**Úsáid**	Comhiomlán na gceisteanna dícheadaithe
REF	Tagairt do theocht	2
N	Próisis de shíonchaitheamh fisiciúil/meicniúil ainmnithe	2
✓2	Faisnéis bhailí dar luach 2 mharc	2
✓	Farasbarr faisnéise	N/B
Dg	Léaráid bhailí	2

3C. Idirghníomhaíocht an Duine le Próisis Dromchla

'Bíonn tionchar ag gníomhaíocht an duine ar phróisis dromchla.'

Scrúdaigh an ráiteas seo agus tú ag tagairt do cheann **amháin** díobh seo a leanas:

- Tionchar dambaí ar phróisis abhann
- Tionchar obair chosanta cósta ar phróisis chósta
- Tionchar ghníomhaíocht an duine ar ollghluaiseacht.

[30m]

Tionchar ar an bpróiseas aitheanta	2 mharc
Scrúdúchán	14 x PSÁ

- Tugtar creidiúint 1 x PSÁ as an dara tionchar ar phróiseas aitheanta ón scrúdú.
- Tá scrúdú le déanamh ar an uile thionchar sa bhreis orthu sin.
- Tugtar creidiúint 1 x PSÁ as suíomh tíreolaíochta ábhartha ón scrúdú.
- Tugtar creidiúint as léaráidí ábhartha le lipéid do 1 x PSÁ. Léaráid gan lipéid = 0 marc.
- Tugtar creidiúint bhreise as eolas ábhartha ar léaráidí le lipéid do 2 x PSÁ. Caithfidh gur faisnéis é seo nár bronnadh marc air cheana sa chuntas scríofa.
- Féadfaidh an plé a bheith dearfach nó diúltach.
- 2 x PSÁ ar a mhéad murar tugadh ach cur síos ar ghníomhaíocht an duine gan tagairt ar bith don tionchar ar phróisis dromchla.
- Ní gá go mbainfeadh an cheist le hÉirinn.

Nóta mínithe	**Úsáid**	Comhiomlán na gceisteanna dícheadaithe
I	Tionchar ar an bpróiseas aitheanta	2
Ex	Sampla de shuíomh tíreolaíochta	2
✓2	Faisnéis bhailí dar luach 2 mharc	2
✓	Farasbarr faisnéise	N/B
Dg	Léaráid bhailí	2

ROINN 2
TÍREOLAÍOCHT RÉIGIÚNACH

Ceist 4 go 6

Tá 80 marc ag gabháil le gach ceist.

Ceist 4

4A. Scileanna Léarscáile

Tarraing léarscáil imchrutha **d'Éirinn**.

Taispeáin agus ainmnigh gach ceann díobh seo a leanas uirthi:

- An t-imchruth de réigiún ainmnithe **amháin**
- An t-imchruth de ghné rilífe ainmnithe (talamh ard nó íseal) laistigh den réigiún sin
- Lárionad uirbeach ainmnithe **amháin** sa réigiún sin.
- Abhainn ainmnithe **amháin** sa réigiún sin.

[20m]

Imlíne léarscáile	4 mharc (grádaithe 4/2/0)
4 ghné @ 4 mharc an ceann	Taispeánta 2 mharc (grádaithe 2/1/0) Ainmnithe 2 mharc

- Ná glactar le réigiún Eorpach ná réigiún Ilchríochach / Fo-Ilchríochach.
- Glactar le lárionad uirbeach de chineál bailí ar bith, is cuma faoin méid.
- Féadtar ainmneacha a scríobh ar an tsracléarscáil nó in eochair.
- Is féidir an imlíne léarscáile a tharraingt ar an bhfreagarleabhar nó ar ghrafpháipéar.
- Marcanna creidiúna as na gnéithe riachtanacha a ainmniú má tá na hainmneacha bailí agus ceart fiú mura dtaispeántar na gnéithe nó má thaispeántar go mícheart iad.
- I gcás go dtaispeántar gnéithe ach nach n-ainmnítear i gceart iad nó mura n-ainmnítear in aon chor iad, 0 marc as taispeáint agus 0 marc as ainmniú.

4B. Dinimic Réigiún – Iompar

Scrúdaigh an tábhacht a bhaineann le cúrsaí iompair i bhforbairt an gheilleagair in **dhá** réigiún chontrártha ar bith san **Eoraip** (nach bhfuil in Éirinn), a bhfuil staidéar déanta agat orthu.

[30m]

Scrúdú ar réigiún 1	8/7 x PSÁ
Scrúdú ar réigiún 2	7/8 x PSÁ

- Tabhair creidiúint 1 x PSÁ in aghaidh an réigiúin as tagairt a dhéanamh do cé chomh tábhachtach is atá iompar d'fhorbairt gheilleagrach. Maidir le gach tagairt eile do thábhacht an iompair, tá gá le scrúdú.
- Tabhair creidiúint 1 x PSÁ in aghaidh an réigiúin as sampla faoi leith d'iompar ón scrúdú.
- Ná glactar le réigiún Éireannach ná le réigiún Ilchríochach / Fo-Ilchríochach.
- 8 x PSÁ ar a mhéad mura ndéantar scrúdú ach ar réigiún amháin. Plé nach ndéantar tagairt ann do réigiún ainmnithe ná do réigiún a thugtar le fios go soiléir = 0 marc.
- 2 x PSÁ ar a mhéad in aghaidh an réigiúin mura bhfuil ann ach déan cur síos ar iompar gan aon trácht ar fhorbairt gheilleagrach.
- 2 x PSÁ ar a mhéad in aghaidh an réigiúin mura bhfuil ann ach cur síos ar fhorbairt gheilleagrach gan aon tagairt d'iompar.
- Tugtar creidiúint as sracléarscáil lipéadaithe bhailí do 1 x PSÁ ón scrúdú.
- Tugtar creidiúint as faisnéis ábhartha bhreise ar an tsracléarscáil, féadfar 1 x PSÁ eile a bhronnadh. Caithfidh gur faisnéis é seo nár bronnadh marc air cheana sa chuntas scríofa.
- Glactar le léirmhíniú dearfach nó diúltach.

Nóta mínithe	Úsáid	Comhiomlán na gceisteanna dícheadaithe
REF	Tagairt don tábhacht a bhaineann le hiompar	2
Ex	Sampla faoi leith d'iompar	2
✓2	Faisnéis bhailí dar luach 2 mharc	2
✓	Farasbarr faisnéise	N/B
Dg	Léaráid bhailí	2
P1 / P2	Baint ag na nótaí mínithe le réigiún 1 / réigiún 2	N/B

4C. Coincheap Réigiúin

Scrúdaigh an dóigh ar féidir úsáid a bhaint as cultúr **nó** as aeráid chun réigiúin a shainmhíniú. Bíodh tagairt agat do shampla(í) a bhfuil staidéar déanta agat air/orthu.

[30m]

Sampla	2 mharc
Scrúdúchán	14 x PSÁ

- Creidiúint 1 x PSÁ as an dara sampla ón scrúdú.
- Gach sampla sa bhreis, tá gá le scrúdú.
- Tabhair creidiúint 1 x PSÁ as tagairt do chultúr nó d'aeráid ón scrúdú.
- Tugtar creidiúint as sracléarscáil lipéadaithe bhailí do 1 x PSÁ ón scrúdú.
- Tugtar creidiúint as faisnéis ábhartha bhreise ar an tsracléarscáil, féadfar 1 x PSÁ eile a bhronnadh. Caithfidh gur faisnéis é seo nár bronnadh marc air cheana sa chuntas scríofa.
- Glactar le léirmhíniú dearfach nó diúltach.

Nóta mínithe	**Úsáid**	Comhiomlán na gceisteanna dícheadaithe
Ex	Sampla	2
REF	Tagairt do chultúr nó d'aeráid	2
✓2	Faisnéis bhailí dar luach 2 mharc	2
✓	Farasbarr faisnéise	N/B
Dg	Léaráid bhailí	2

Ceist 5

5A. An Talmhaíocht san Aontas Eorpach

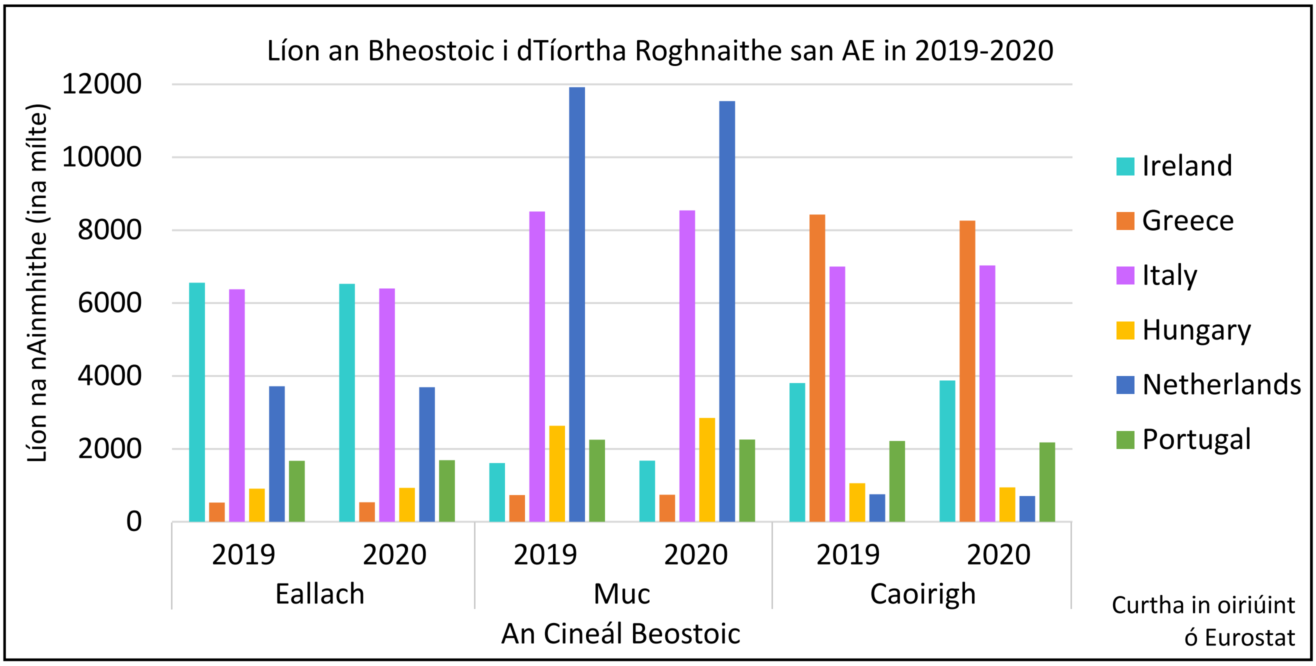

Scrúdaigh an bharrachairt thuas ina dtaispeántar líon an eallaigh, na muc agus na gcaorach i dtíortha roghnaithe den Aontas Eorpach in 2019 agus in 2020, agus freagair gach ceann de na ceisteanna seo a leanas.

(i) Cén t-ainmhí ab airde líon sa Ghréig in 2019?

(ii) Ainmnigh **dhá thír** ón gcairt thuas a raibh níos mó ná 2 mhilliún muc iontu in 2019.

(iii) Cén tír ar an gcairt thuas a raibh níos mó ná 6 mhilliún de gach cineál beostoic inti in 2020?

(iv) An méadú nó laghdú a tháinig ar líon na muc san Ísiltír idir 2019 agus 2020?

(v) Ainmnigh polasaí **amháin** ar leith de chuid an Aontais Eorpaigh a mbíonn tionchar aige ar fhorbairt na talmhaíochta.

(vi) Mínigh go hachomair sochar **amháin** d'Éirinn a éiríonn as líon mór eallaigh bheith inti.

(vii) Mínigh go hachomair fadhb **amháin** don chomhshaol a bhaineann le líon mór beostoic.

[20m]

(i)	Caoirigh	2 mharc
(ii)	An Iodáil/An Ungáir/An Ísiltír/An Phortaingéil	2 + 2 mharc
(iii)	An Iodáil	2 mharc
(iv)	Laghdú	2 mharc
(v)	Polasaí bailí ainmnithe	2 mharc
(vi)	Míniú bailí	2 + 2 mharc
(vii)	Míniú bailí	2 + 2 mharc

5B. Gníomhaíocht Gheilleagrach Thánaisteach – Réigiún Ilchríochach / Fo-Ilchríochach

Scrúdaigh an dóigh a raibh tionchar ag **dhá** thoisc ar bith ar fhorbairt gníomhaíochta geilleagraí tánaistí i réigiún **Ilchríochach** / **Fo-Ilchríochach** (nach bhfuil san Eoraip) a bhfuil staidéar déanta agat air.

[30m]

Tosca ainmnithe	2 + 2 mharc
Scrúdú ar Thoisc 1	7/6 x PSÁ
Scrúdú ar Thoisc 2	6/7 x PSÁ

- Tugtar creidiúint 2 x PSÁ as sampla faoi leith de ghníomhaíochtaí geilleagraí tánaistí.
- Ná glactar le réigiún Eorpach nó Éireannach.
- Scrúdú nach ndéantar tagairt ann do réigiún ainmnithe ná do réigiún a thugtar le fios go soiléir = 0 marc.
- Mura ndéantar scrúdú ach ar thoisc amháin: 7 x PSÁ ar a mhéad.
- 1 x PSÁ ar a mhéad in aghaidh na toisce mura ndéantar ach cur síos ar thoisc gan aon tagairt d'fhorbairt na gníomhaíochta geilleagraí tánaistí.
- Tugtar creidiúint as sracléarscáil lipéadaithe bhailí do 1 x PSÁ ón scrúdú.
- Tugtar creidiúint as faisnéis ábhartha bhreise ar an tsracléarscáil, féadfar 1 x PSÁ eile a bhronnadh. Caithfidh gur faisnéis é seo nár bronnadh marc air cheana sa chuntas scríofa.
- Glactar le léirmhíniú dearfach nó diúltach.

Nóta mínithe	Úsáid	Comhiomlán na gceisteanna dícheadaithe
N	Toisc ainmnithe	2
Ex	Sampla de ghníomhaíocht gheilleagrach thánaisteach	2
✓2	Faisnéis bhailí dar luach 2 mharc	2
✓	Farasbarr faisnéise	N/B
Dg	Léaráid bhailí	2
P1 / P2	Baint ag nótaí mínithe le toisc 1/toisc 2	N/B

5C. Dinimic Daonra

Tabhair míniú ar dháileadh an daonra ar fud réigiúin **san Eoraip** (nach bhfuil in Éirinn) a bhfuil staidéar déanta agat air.

[30m]

Scrúdúchán 15 x PSÁ

- Tabhair creidiúint as tosca a théann i bhfeidhm ar dháileadh an daonra do 2 x PSÁ ón scrúdú. Tá scrúdú riachtanach i gcás gach toisce sa bhreis orthu sin.
- 1 x PSÁ ón scrúdú as láthair ainmnithe laistigh den réigiún ón scrúdú.
- Ná glactar le réigiún Éireannach ná le réigiún Ilchríochach / Fo-Ilchríochach.
- Scrúdú nach ndéantar tagairt ann do réigiún ainmnithe ná do réigiún a thugtar le fios go soiléir = 0 marc.
- Mura ndéantar ach cur síos ar dháileadh daonra gan aon mhíniú: 2 x PSÁ ar a mhéad.
- Tugtar creidiúint as sracléarscáil lipéadaithe bhailí do 1 x PSÁ ón scrúdú.
- Tugtar creidiúint as faisnéis ábhartha bhreise ar an tsracléarscáil, féadfar 1 x PSÁ eile a bhronnadh. Caithfidh gur faisnéis é seo nár bronnadh marc air cheana sa chuntas scríofa.
- Murar scrúdaíodh ach cuid de réigiún, ní féidir ach 8 x PSÁ a thabhairt (tagraíonn an cheist do ar fud réigiúin).

Nóta mínithe	**Úsáid**	Comhiomlán na gceisteanna dícheadaithe
N	Toisc ainmnithe	2
Ex	Suíomh ainmnithe	2
✓2	Faisnéis bhailí dar luach 2 mharc	2
✓	Farasbarr faisnéise	N/B
Dg	Léaráid bhailí	2

Ceist 6

6A. An tOideachas i dTíortha san Eoraip

An Céatadán den aoisghrúpa 25-34 bliain a raibh Oideachas Tríú Leibhéal orthu i dTíortha Roghnaithe den AE in 2012, 2016 agus 2020

	2012	2016	2020
An meán san AE	34.1	36.8	40.5
An Ghearmáin	28.9	30.5	35.1
Éire	50.3	54.3	58.4
An Spáinn	40.4	41.0	47.4
An Fhrainc	42.6	44.2	49.4
An Iodáil	22.5	25.6	28.9
An Liotuáin	48.6	54.9	56.2
An Ungáir	30.5	30.4	30.7
An Ísiltír	41.4	45.2	52.3

Curtha in oiriúint ó Eurostat

Scrúdaigh an tábla thuas ina dtaispeántar an céatadán den aoisghrúpa 25-34 bliain a raibh oideachas tríú leibhéal orthu i dtíortha roghnaithe den AE i mblianta roghnaithe. Freagair gach ceann de na ceisteanna seo a leanas.

(i) Cén céatadán den aoisghrúpa 25-34 bliain san Ungáir a raibh oideachas tríú leibhéal orthu in 2016?

(ii) Cén tír ina raibh an céatadán ab ísle den aoisghrúpa 25-34 bliain a raibh oideachas tríú leibhéal orthu in 2012?

(iii) Liostaigh **dhá** thír ina raibh an céatadán den aoisghrúpa 25-34 bliain a raibh oideachas tríú leibhéal orthu in 2020 níos airde ná an meán san AE in 2020.

(iv) An ardú **nó** laghdú a tháinig ar an gcéatadán den aoisghrúpa 25-34 bliain a raibh oideachas tríú leibhéal orthu i ngach ceann de na tíortha atá liostaithe idir 2012 agus 2020?

(v) Ríomh an difríocht a bhí idir an tír ina raibh an céatadán ab airde den aoisghrúpa 25-34 bliain a raibh oideachas tríú leibhéal orthu in 2020 agus an tír ina raibh an céatadán ab ísle.

(vi) Ainmnigh institiúid tríú leibhéal **amháin** in Éirinn ina bhfaigheann mic léinn oideachas treasach.

(vii) Mínigh go hachomair sochar **amháin** do réigiún a bhaineann le líon mór daoine a bheith ann a bhfuil oideachas tríú leibhéal orthu. **[20m]**

(i)	30.4 (%)	2 mharc
(ii)	An Iodáil	2 mharc
(iii)	Ireland/Spain/France/Lithuania/Netherlands	2 + 2 mharc

(iv)	Ardú	2 mharc
(v)	29.5	4 mharc
(vi)	Institiúid tríú leibhéal ainmnithe	2 mharc
(vii)	Míniú bailí	2 + 2 mharc

6B. An Talmhaíocht in Éirinn

Tabhair cúiseanna le forbairt na talmhaíochta i réigiún in **Éirinn** a bhfuil staidéar déanta agat air, agus bíodh tagairt agat do **dhá** cheann ar bith de na tosca seo a leanas:

- Rilíf
- Aeráid
- Margaí.

[30m]

Cuntas ar Thoisc 1	8/7 x PSÁ
Cuntas ar Thoisc 2	7/8 x PSÁ

- Tugtar creidiúint 2 x PSÁ as dhá shampla de thalmhaíocht ainmnithe ón bplé .
- Ná glactar le réigiún Eorpach ná réigiún Ilchríochach / Fo-Ilchríochach.
- Plé nach ndéantar tagairt ann do réigiún Éireannach ainmnithe ná do réigiún a thugtar le fios go soiléir = 0 marc.
- Glactar le léirmhíniú dearfach nó diúltach ar fhorbairt.
- 2 x PSÁ ar a mhéad in aghaidh na toisce mura ndéantar ach cur síos ar thoisc gan aon tagairt d'fhorbairt na talmhaíochta.

Nóta mínithe	**Úsáid**	Comhiomlán na gceisteanna dícheadaithe
Ex	Cineálacha talmhaíochta ainmnithe	2
✓2	Faisnéis bhailí dar luach 2 mharc	2
✓	Farasbarr faisnéise	N/B
Dg	Léaráid bhailí	2
P1 / P2	Baint ag nótaí mínithe le toisc 1/ toisc 2	N/B

6C. Réigiúin Shocheacnamaíocha

Scrúdaigh na cúiseanna **agus** na hiarmhairtí a bhaineann le meath na tionsclaíochta agus tú ag tagairt do réigiún/réigiúin a bhfuil staidéar déanta agat air/orthu.

[30m]

Cúis aitheanta	2 mharc
Tionchar aitheanta	2 mharc
Scrúdúchán	13 x PSÁ

- Tugtar creidiúint as an 2ú tionchar aitheanta do 1 x PSÁ ón scrúdú. Gach chúis sa bhreis tá gá le scrúdú.
- Tugtar creidiúint as an 2ú tionchar aitheanta do 1 x PSÁ ón scrúdú. Tá scrúdú le déanamh ar an uile thionchar sa bhreis orthu sin.
- Tabhair creidiúint 1 x PSÁ as sampla de thionscal ag dul i léig.
- Scrúdú nach ndéantar tagairt ann do réigiún ainmnithe ná do réigiún a thugtar le fios go soiléir = 0 marc.
- Scrúdú nach ndéantar tagairt ann do mheath tionclaíochta, 0 marc.
- 7 x PSÁ ar a mhéad murar scrúdaíodh ach cúiseanna amháin nó iarmhairtí amháin.
- Féadfaidh sracléarscáil lipéadaithe bhailí 1 x PSÁ a fháil ón scrúdú agus má tá faisnéis ábhartha sa bhreis ar an tsracléarscáil, féadfar 1 x PSÁ eile a bhronnadh.

Nóta mínithe	**Úsáid**	Comhiomlán na gceisteanna dícheadaithe
N	Cúis aitheanta	2
I	Tionchar aitheanta	2
Ex	Sampla de thionscal ag dul i léig	2
✓2	Faisnéis bhailí dar luach 2 mharc	2
✓	Farasbarr faisnéise	N/B
Dg	Léaráid bhailí	2

ROINN 3

TOGHAONAID

Ceist 7 go 12

Patrúin agus Próisis i nGníomhaíochtaí Geilleagracha (Ceisteanna 7, 8 agus 9)

Patrúin agus Próisis i gComhshaol an Duine (Ceist 10, 11 agus <12)

Tá 80 marc ag gabháil le gach ceist.

PATRÚIN AGUS PRÓISIS i nGNÍOMHAÍOCHTAÍ GEILLEAGRACHA

Ceist 7 go 9

Ceist 7

7A. Léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis

Scrúdaigh an léarscáil 1:50 000 agus an eochair eolais de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis a ghabhann leis an bpáipéar seo.

Tarraing sracléarscáil leathscála den limistéar a thaispeántar.

Ar an tsracléarscáil, taispeáin agus lipéadaigh gach ceann díobh seo a leanas mar is ceart:

- Cúrsa iomlán bhóthar an N24
- Cúrsa iomlán an iarnróid
- Oifig phoist
- Carrchlós.

[20m]

Imlíne na Sracléarscáile	4 mharc (4/0)
4 ghné @ 4 mharc an ceann	Taispeánta 3 mharc (grádaithe 3/1/0) Lipéad 1m

- Caithfear imlíne sracléarscáile a tharraingt go dtí leathscála den limistéar a leagtar síos. Is é an méid a theastaíonn ná 12cm x 9cm [ceadaigh difríocht suas le 0.5cm].
- Caithfear ceithre thaobh a tharraingt ar an tsracléarscáil. Ní ghlactar le himeall an leathanaigh a úsáid. Caill 4 mharc as imlíne na sracléarscáile.
- Sa chás gur rianaíocht a dhéantar den léarscáil nó nach ndéantar ach cuid den léarscáil a tharraingt, cailltear 4 mharc i ndáil le himlíne na sracléarscáile agus 3 mharc in aghaidh na míre i ndáil leis an léiriú. Ná ceadaigh ach marcanna lipéadaithe.
- Má úsáidtear an t-aerfótagraf in ionad na léarscáile de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis = 0 marc.
- Is féidir lipéad a chur ar na gnéithe ar an tsracléarscáil nó in eochair. Mura bhfuil siad lipéadaithe, 0 marc as taispeáint.
- Ní mór gur triaileadh gné a thaispeáint ionas go mbronnfar marcanna as lipéadú. Mura dtaispeántar na hiarrachtaí sin, 0 marc as lipéadú. Má bhíonn an ghné aimsithe san áit chontráilte, ach í lipéadaithe i gceart, féadfar marcanna i gcomhair lipéadú a bhronnadh toisc gur triaileadh gné a aimsiú.
- Taispeánta, bronntar marcanna 3/1/0. Cruinneas réasúnta (suíomh agus coibhneas) do mharcanna iomlána as taispeáint.
  - Is féidir an sceitse a tharraingt ar an bhfreagarleabhar nó ar ghrafpháipéar.

7B. Cuideachta Ilnáisiúnta

Agus tú ag tagairt do chuideachta ilnáisiúnta **amháin** a bhfuil staidéar déanta agat uirthi, tabhair cur síos agus míniú ar **dhá** cheann ar bith díobh seo a leanas:

- Foinsiú amhábhar agus comhpháirteanna
- Suíomh na n-aonad próiseála
- Suíomh na margaí.

[30m]

MNC ainmnithe	2 mharc
Cur síos agus míniú 1	7 x PSÁ
Cur síos agus míniú 2	7 x PSÁ

- ➢ Tugtar creidiúint 1 x PSÁ in aghaidh an cheannteidil as sampla sonrach ón gcur síos/míniú.
- ➢ Féadfaidh léaráid lipéadaithe bhailí 1 x PSÁ a fháil ón déan cur síos/míniú agus má tá faisnéis ábhartha sa bhreis ar an léaráid, féadfar 1 x PSÁ eile a bhronnadh.
- ➢ Plé nach bhfuil ceangal ann le cuideachta ilnáisiúnta ainmnithe: 0 marc.
- ➢ 4 x PSÁ ar a mhéad in aghaidh na toisce mura ndéantar ach cur síos ar thoisc gan aon tagairt don mhíniú.

Nóta mínithe	**Úsáid**	Comhiomlán na gceisteanna dícheadaithe
N	MNC ainmnithe	2
✓2	Faisnéis bhailí dar luach 2 mharc	2
Ex	Sampla	2
Dg	Léaráid bhailí	2
✓	Farasbarr faisnéise	N/B
P1 / P2	Baineann sé le scrúdú ar thoisc/cheannteideal 1 nó ar thoisc/cheannteideal 2	N/B

7C. Forbairt Inbhuanaithe

Scrúdaigh an dóigh ar féidir gníomhaíochtaí eacnamaíochta a fhorbairt ar bhealach inbhuanaithe d'fhonn a dtioncha>r ar an gcomhshaol a rialú.

[30m]

Scrúdúchán 15 x PSÁ

- Tugtar creidiúint 2 x PSÁ as dhá shampla de ghníomhaíochtaí geilleagracha aitheanta ón scrúdú.
- Tugtar creidiúint 1 x PSÁ as tagairt don tionchar timpeallachta a rialú ón scrúdú.
- 2 x PSÁ ar a mhéad má dhéantar plé ar ghníomhaíochtaí geilleagracha a fhorbairt ach gan aon tagairt don tionchar timpeallachta.
- 2 x PSÁ ar a mhéad má dhéantar plé ar thionchar timpeallachta gan aon tagairt d'fhorbairt inbhuanaithe de ghníomhaíochtaí geilleagracha.

Nóta mínithe	**Úsáid**	Comhiomlán na gceisteanna dícheadaithe
Ex	Samplaí de ghníomhaíochtaí geilleagracha aitheanta	2
REF	Tagairt do thionchar timpeallachta a rialú	2
✓2	Faisnéis bhailí dar luach 2 mharc	2
✓	Farasbarr faisnéise	N/B

Ceist 8

8A. Trádáil na hÉireann

Na Comhpháirtithe Easpórtála is mó ag Éirinn in 2020

Comhpháirtí Easpórtála	Luach Easpórtálacha san Iomlán (€billiún)
SAM	51
An Bheilg	18
An Ghearmáin	18
An Ríocht Aontaithe	15
An tSín	10
An Ísiltír	9

Curtha in oiriúint ó POS

Scrúdaigh na sonraí thuas ina dtaispeántar na comhpháirtithe easpórtála is mó a bhí ag Éirinn in 2020 agus freagair gach ceann de na ceisteanna seo a leanas.

(i) Agus grafpháipéar á úsáid agat, tarraing graf oiriúnach chun na sonraí seo a léiriú.

[16m]

	Barrachairt	Píchairt
Teideal	2 mharc	2 mharc
Ais cheartingearach ainmnithe	1 mharc	1 + 1 marc (Ciorcal agus Láraithe)
Ais chothrománach ainmnithe	1 mharc	
6 mhír a léiriú	2 mharc an ceann grádaithe (2/1/0)	2 mharc an ceann grádaithe (2/1/0)

- Glactar le haon ghraf/chairt oiriúnach
- Ní leor ainm a thabhairt ar chineál an ghraif/na cairte chun na marcanna i leith an teidil a ghnóthú. Ní mór tagairt a bheith sa teideal d'ábhar na cairte agus is féidir é a scríobh aon áit ar an ngraf.
- Sa chás nach n-úsáidtear grafpháipéar, dealaítear dhá mharc ón iomlán.
- Cuir an 2 mharc ghrádaithe i bhfeidhm mura mbreactar síos i gceart na spásanna uimhrithe agus leithid na gcolún.

Nóta mínithe	**Úsáid**	Comhiomlán na gceisteanna dícheadaithe
#	Ní úsáidtear grafpháipéar	- 2

(ii) Mínigh go hachomair cad is brí leis an téarma *comhardú na n-íocaíochtaí*. **[4m]**

Míniú bailí 2 + 2 mharc

8B. Domhandú

Scrúdaigh an dóigh a dtéann an domhandú i gcion ar gheilleagar **amháin** i mbéal forbartha a bhfuil staidéar déanta agat air.

[30m]

Geilleagar i mBéal Forbartha Ainmnithe	2 mharc
Iarmhairtí aitheanta	2 + 2 mharc
Míniú	12 x PSÁ

- 2 x PSÁ ar a mhéad as míniú gan aon tagairt do dhomhandú
- 2 x PSÁ ar a mhéad as míníu gan aon tagairt do thír i mbéal forbartha ainmnithe
- Glactar le dea-iarmhairtí agus le drochiarmhairtí de dhomhandú

Nóta mínithe	**Úsáid**	Comhiomlán na gceisteanna dícheadaithe
N	Tír i mbéal forbartha ainmnithe	2
I	Iarmhairtí aitheanta	2
✓2	Faisnéis bhailí dar luach 2 mharc	2
✓	Farasbarr faisnéise	N/B

8C. Gníomhaíocht Gheilleagrach Threasach

Agus tú ag úsáid fianaise ón léarscáil 1:50 000 de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis de Chluain Meala a ghabhann leis an bpáipéar seo, pléigh an acmhainneacht le haghaidh fhorbairt na turasóireachta sa limistéar a thaispeántar ar an léarscáil. Bíodh tagairt agat do **gach ceann** díobh seo a leanas:

- Inrochtaineacht
- Seirbhísí (seachas iompar)
- Nithe is díol spéise.

[30m]

Trí cheannteideal @ 10 marc an ceann
I gcomhair gach ceann de na **trí** cheannteideal:

Sampla ainmnithe	2 mharc
Fianaise léarscáile	2 mharc
Plé	3 x PSÁ

- ➢ Is féidir le tagairt léarscáile a bheith ina tagairt eangaí nó ina bóthar ainmnithe srl.
- ➢ Ní mór gach fianaise léarscáile agus plé a nascadh leis an turasóireacht.
- ➢ Glactar le gach cineál iompair (bóthar, iarnród, abhainn, srl).
- ➢ Má úsáidtear aerfótagraf in ionad an léarscáil ceadaigh sampla ainmnithe amháin in aghaidh an cheannteidil.

Nóta mínithe	**Úsáid**	Comhiomlán na gceisteanna dícheadaithe
N	Sampla ainmnithe	2
REF	Fianaise léarscáile	2
✓2	Faisnéis bhailí dar luach 2 mharc	2
✓	Farasbarr faisnéise	N/B
P1 / P2 / P3	Nótaí mínithe a bhaineann le Ceannteideal 1/Ceannteideal 2/Ceannteideal 3	N/B

Ceist 9

9A. Tomhas na Forbartha

Sonraí as an Innéacs um Fhorbairt Dhaonna (IFD) do Thíortha Roghnaithe

Réigiún	IFD 1990	IFD 2019	Ionchas saoil tráth breithe (ina bhlianta) 2019	Meánbhlianta scolaíochta (ina mblianta) 2019
An Iorua	0.849	0.957	82.4	12.9
Éire	0.773	0.955	82.3	12.7
An Astráil	0.871	0.944	83.4	12.7
SAM	0.865	0.926	78.9	13.4
An Bholaiv	0.551	0.718	71.5	9,0
Vítneam	0.483	0.704	75.4	8.3
Camarún	0.448	0.563	59.3	6.3
An Nígir	0.220	0.394	62.4	2.1

Curtha in oiriúint ó www.hdr.undp.org

Scrúdaigh an tábla thuas ina dtaispeántar an tInnéacs um Fhorbairt Dhaonna (IFD) agus táscairí forbartha do thíortha roghnaithe, agus freagair gach ceann de na ceisteanna seo a leanas.

(i) Cén tír ina raibh an t-ionchas saoil ab fhaide tráth na breithe in 2019?

(ii) Cén tInnéacs um Fhorbairt Dhaonna (IFD) a bhí ann don Bholaiv i 1990?

(iii) Cén meánlíon de bhlianta scolaíochta a bhí ag an gCamarún in 2019?

(iv) Cé acu tír, Éire nó Vítneam, ba mhó méadú san IFD inti idir 1990 agus 2019?

(v) Mínigh go hachomair fáth **amháin** a bhfuil an t-ionchas saoil níos ísle i dtíortha áirithe ná mar atá sé i dtíortha eile.

(vi) Dhá thoisc iad an t-ionchas saoil agus meánlíon na mblianta scolaíochta a mbaintear úsáid astu chun an tInnéacs um Fhorbairt Dhaonna a ríomh. Ainmnigh toisc eile.

(vii) Mínigh go hachomair buntáiste **amháin** a bhaineann leis an Innéacs um Fhorbairt Dhaonna a úsáid chun forbairt gheilleagrach a thomhas.

[20m]

(i)	An Astráil	2 mharc
(ii)	0.551	2 mharc
(iii)	6.3	2 mharc
(iv)	Vítneam	4 mharc
(v)	Míniú bailí	2 + 2 mharc
(vi)	Toisc bailí ainmnithe amháin	2 mharc
(vii)	Míniú bailí	2 + 2 mharc

9B. Forbairt Gheilleagrach – Geilleagar Forbartha

Scrúdaigh an tionchar atá ag **dhá** cheann díobh seo a leanas ar fhorbairt na dtionscal gan chuing **nó** ar fhorbairt seirbhísí airgeadais **nó** ar fhorbairt na hollturasóireachta i ngeilleagar forbartha a bhfuil staidéar déanta agat air:

- Tosca fisiceacha
- Tosca daonna
- Tosca polaitiúla.

[30m]

Geilleagair forbartha ainmnithe	2m
Scrúdú ar Thoisc 1	7 x PSÁ
Scrúdú ar Thoisc 2	7 x PSÁ

- Tugtar creidiúint 1 x PSÁ in aghaidh na toisce as tionchar a aithint ar fhorbairt na gníomhaíochta. Caithfear gach tionchar eile a scrúdú.
- 1 x PSÁ in aghaidh na toisce má phléitear cúrsaí gan aon tagairt do gheilleagar forbartha ainmnithe nó gan aon phlé bainteach le tír i mbéal forbartha.
- Caithfidh an scrúdú díriú ar gheilleagar forbartha amháin. Má scrúdaítear níos mó ná geilleagar forbartha amháin, marcáil astu féin iad agus bronn an marc is airde.
- Glactar le tír nó réigiún ainmnithe mar gheilleagar forbartha sa chomhthéacs seo.
- Glactar le dea-iarmhairtí agus drochiarmhairtí ar fhorbairt araon.

Nóta mínithe	**Úsáid**	Comhiomlán na gceisteanna dícheadaithe
N	Geilleagair Forbartha Ainmnithe	2
I	Tionchar ar fhorbairt aitheanta	2
✓2	Faisnéis bhailí dar luach 2 mharc	2
✓	Farasbarr faisnéise	N/B
P1 / P2	Baineann na nótaí mínithe le tionchar ar thoisc 1/tionchar ar thoisc 2	N/B

9C. Polasaí an Aontais Eorpaigh

Scrúdaigh an dóigh a dtéann polasaithe éagsúla de chuid an Aontais Eorpaigh i bhfeidhm ar gheilleagar na hÉireann.

[30m]

Tionchar ar an ngeilleagar Éireannach aitheanta	2 mharc
Polasaí AE ainmnithe	2 + 2 mharc
Scrúdúchán	12 x PSÁ

- Tugtar creidiúint as an $2^{ú}$ tionchar ar an ngeilleagar Éireannach aitheanta i gcomhair 1 x PSÁ ón scrúdú.
- Tá gá le gach polasaí eile a scrúdú.
- 2 x PSÁ ar a mhéad má tá plé gan tagairt do thionchar Beartais de chuid an Aontais Eorpaigh ar an ngeilleagar Éireannach.
- 2 x PSÁ ar a mhéad má tá plé gan tagairt do bheartais de chuid an Aontais Eorpaigh.
- Glactar le tuairimí dearfacha agus diúltacha araon sa scrúdú.

Nóta mínithe	**Úsáid**	Comhiomlán na gceisteanna dícheadaithe
I	Tionchar aitheanta	2
N	Polasaí AE ainmnithe	2
✓2	Faisnéis bhailí dar luach 2 mharc	2
✓	Farasbarr faisnéise	N/B

PATRÚIN AGUS PRÓISIS i gCOMHSHAOL AN DUINE

Ceist 10 go 12

Ceist 10

10A. Aerfótagraf

Scrúdaigh an t-aerfótagraf de Chluain Meala a ghabhann leis an bpáipéar seo.

Tarraing sracléarscáil den aerfótagraf, leath an fhaid agus leath an leithid.

Ar an tsracléarscáil, taispeáin agus lipéadaigh gach ceann díobh seo a leanas mar is ceart:

- Dhá shráid a bhuaileann le chéile
- Limistéar de thalamhúsáid fóillíochta
- Limistéar de thalamhúsáid eaglasta
- Limistéar de thalamhúsáid chónaithe.

[20m]

Imlíne na Sracléarscáile	4 mharc (4/0)
4 ghné @ 4 mharc an ceann	Taispeánta 3 mharc (grádaithe 3/1/0) Ainmnithe 1 mharc

- Is gá imlíne na sracléarscáile a tharraingt leath den fhad agus leath den leithead. Is iad na toisí a theastaíonn ná 12.7 cm faoi 8.3 cm (ach ceadaigh difríocht de 0.5 cm ar gach taobh).
- Caithfear ceithre thaobh a tharraingt ar an tsracléarscáil. Ná glactar le himeall an leathanaigh a úsáid. Caill 4 mharc as imlíne na sracléarscáile.
- Sa chás gur rianaíocht a dhéantar den tsracléarscáil nó nach ndéantar ach cuid den aerfótagraf a tharraingt, cailltear 4 mharc i ndáil le himlíne na sracléarscáile agus 3 mharc in aghaidh na míre i ndáil leis an léiriú. Ná ceadaigh ach marcanna lipéadaithe.
- Má úsáidtear léarscáil de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis in ionad aerfótagraf 0 marc.
- Caithfear lipéad a chur ar na gnéithe ar an tsracléarscáil nó in eochair. Mura bhfuil siad lipéadaithe, 0 marc as taispeáint.
- Ní mór gur triaileadh gné a thaispeáint ionas go mbronnfar marcanna as lipéadú. Mura dtaispeántar na hiarrachtaí sin, 0 marc as lipéadú. Má bhíonn an ghné aimsithe san áit chontráilte, ach í lipéadaithe i gceart, féadfar marcanna i gcomhair lipéadú a bhronnadh toisc gur triaileadh gné a aimsiú.
- Taispeánta, bronntar marcanna 3/1/0. Cruinneas réasúnta (suíomh agus coibhne
- as) do mharcanna iomlána as taispeáint.
- Is féidi an sceitse a tharraingt ar an bhfreagarleabhar nó ar ghrafpháipéar.

10B. Imirce

'Bíonn tionchar ag gluaiseachtaí daonra ar réigiúin bhronntacha agus ar réigiúin ghlactha.'

Déan plé ar an ráiteas seo agus tú ag tagairt do cheann **amháin** díobh seo a leanas:

- Polasaí imirce san Aontas Eorpach
- Imirce ón tuath go ceantair uirbeacha i dtíortha atá i mbéal forbartha.

[30m]

Tionchar ar an réigiún bronntach aitheanta	2 mharc
Tionchar ar an réigiún glactha aitheanta	2 mharc
Plé	13 x PSÁ

- Caithfear plé a dhéanamh ar gach tionchar eile.
- Creidiúint 1 x PSÁ as sampla faoi leith de réigiún bronntach agus 1 x PSÁ as sampla faoi leith de réigiún glactha ón bplé.
- Is féidir leis an bplé díriú ar thionchar na himirce isteach, imirce amach nó an dá rud ar cheantair bhronntacha agus ghlactha.
- Plé maidir le himirce ón tuath go ceantair uirbeacha i dtíortha forbartha, ceadaigh tionchar ar an réigiún bronntach aitheanta agus tionchar ar an réigiún glactha aitheanta amháin. (Caithfidh na tionchair a bheith bainteach leis an domhan atá i mbéal forbartha)
- 6 x PSÁ ar a mhéad mura bpléitear ach an tionchar ar an réigiún bronntach amháin nó mura bpléitear ach an tionchar ar an réigiún glactha amháin.
- Ní gá go mbainfeadh an cheist le hÉirinn.
- Féadfaidh tionchair a bheith dearfach nó diúltach.

Nóta mínithe	**Úsáid**	Comhiomlán na gceisteanna dícheadaithe
N	Tionchar ar an réigiún bronntach aitheanta	2
I	Tionchar ar an réigiún glactha aitheanta	2
Ex	Sampla	2
✓2	Faisnéis bhailí dar luach 2 mharc	2
✓	Farasbarr faisnéise	N/B

10C. Teoiric an Lárionaid

Tabhair cur síos agus míniú ar Theoiric an Lárionaid agus tú ag tagairt do shampla(í) a bhfuil staidéar déanta agat air/orthu.

[30m]

Sampla 2 mharc
Cur síos/Míniú 14 x PSÁ

- Tugtar creidiúint as an 2ú sampla ainmnithe do 1 x PSÁ ón scrúdú.
- 7 x PSÁ má dhéantar cur síos ar Theoiric an Lárionaid gan é a mhíniú.
- Féadfaidh léaráid lipéadaithe bhailí 1 x PSÁ a fháil ón déan cur síos/míniú agus má tá faisnéis ábhartha sa bhreis ar an léaráid, féadfar 1 x PSÁ eile a bhronnadh.
- Ní gá go mbainfeadh an cheist le hÉirinn.

Nóta mínithe	**Úsáid**	Comhiomlán na gceisteanna dícheadaithe
Ex	Sampla d'ionad uirbeach	2
Dg	Léaráid bhailí	2
✓2	Faisnéis bhailí dar luach 2 mharc	2
✓	Farasbarr faisnéise	N/B

Ceist 11

11A. Dlús an Daonra

An Daonra iomlán, achar iomlán na talún agus dlús an daonra i dTíortha Roghnaithe in 2020

Tír	An Daonra iomlán	An t-achar iomlán (ina km^2)	Dlús an Daonra (daoine per km^2)
An Bheilg	11,549,000	30,510	378.5
An Bhulgáir	6,951,000	93,030	74.7
An Chróit	4,058,000	56,594	71.7
An Ghearmáin	83,166,000	357,386	232.7
An Íoslainn	364,000	102,775	44684
Éire	4,963,000	70,273	**X**
An Iodáil	60,244,000	301,338	199.9
An Ísiltír	17,407,000	41,198	422.5
An Spáinn	47,330,000	498,511	94.9

Curtha in oiriúint ó Eurostat

Scrúdaigh an tábla thuas ina dtaispeántar an daonra iomlán, achar iomlán na talún agus dlús an daonra i dtíortha roghnaithe in 2020 agus freagair gach ceann de na ceisteanna a leanas.

(i) Cad é an dlús daonra, ina dhaoine per km^2, a bhí san Iodáil in 2020?

(ii) Cén tír ina raibh an daonra ab ísle in 2020?

(iii) Cén tír ina bhfuil an t-achar iomlán talún is mó?

(iv) Cé mhéad tír a bhfuil achar iomlán na talún iontu níos lú ná Éire?

(v) Ríomh **X**, dlús an daonra, ina dhaoine per km2, in Éirinn in 2020.

(vi) Mínigh go hachomair **dhá** chúis a mbíonn dlús an daonra íseal i limistéir áirithe.

[20m]

(i)	199.9	2 mharc
(ii)	An Íoslainn	2 mharc
(iii)	An Spáinn	2 mharc
(iv)	Trí	2 mharc
(v)	70.6	4 mharc
(vi)	Míniú bailí	2 + 2 mharc
		2 + 2 mharc

11B. Athrú ar Fheidhmeanna Uirbeacha

Scrúdaigh an dóigh a bhféadfadh athrú teacht ar fheidhmeanna na n-ionad uirbeach le himeacht aimsire. Bíodh tagairt agat do shampla(í) in Éirinn.

[30m]

Feidhmeanna aitheanta	2 + 2 mharc
Sampla d'ionad uirbeach Éireannach	2 mharc
Scrúdúchán	12 x PSÁ

- Tugtar creidiúint as an 2ú sampla d'ionad uirbeach Éireannach do 1 x PSÁ ón scrúdú.
- Maidir le gach feidhm eile a aithnítear, tá gá le scrúdú.
- D'fhéadfadh ionad uirbeach a bheith ina chathair, cuid shonrach de chathair ainmnithe nó baile.
- Plé gan tagairt d'ionad uirbeach Éireannach ainmnithe: 2 PSÁ ar a mhéad.
- 2 x PSÁ ar a mhéad as déan cur síos ar na feidhmeanna amháin agus gan aon tagairt d'athrú le himeacht aimsire.

Nóta mínithe	**Úsáid**	Comhiomlán na gceisteanna dícheadaithe
I	Feidhmeanna aitheanta	2
Ex	Sampla d'Ionad Uirbeach Éireannach	2
✓2	Faisnéis bhailí dar luach 2 mharc	2
✓	Farasbarr faisnéise	N/B

11C. Saintréithe an Daonra – Éire

Tabhair cur síos agus míniú ar an dóigh ar athraigh tréithe an daonra in Éirinn ó na 1950idí anall.

[30m]

Athruithe i saintréithe an daonra aitheanta	2m
Cur síos/Míniú	14 x PSÁ

- Tabhair creidiúint as dhá athrú eile i saintréithe an daonra a aithint do 2 x PSÁ ón déan cur síos/míniú. Tá cur síos/míniú de dhíth maidir le gach toisc eile.
- 7 x PSÁ má tá déan cur síos ar shaintréithe dhaonra na hÉireann gan aon mhíniú tugtha.
- Tá an freagra ceangailte le hÉirinn agus leis an scála ama sonraithe sa cheist.

Nóta mínithe	**Úsáid**	Comhiomlán na gceisteanna dícheadaithe
I	Athruithe i saintréithe an daonra aitheanta	2
✓2	Faisnéis bhailí dar luach 2 mharc	2
✓	Farasbarr faisnéise	N/B

Ceist 12

12A. Daonra

Céatadán de na daoine a bhfuil aois
A bhí os cionn 65 bliain d'aois, de
réir Ilchríche in 2018

Ilchríoch	% os cionn 65 bliain d'aois
Meiriceá Thuaidh	15
Meiriceá Laidineach	8
An Afraic	3
An Eoraip	18
An Áise	8
An Aigéine	12

Scrúdaigh an tábla thuas ina dtaispeántar an céatadán de na daoine a bhí os cionn 65 bliain d'aois i ngach ilchríoch in 2018, agus freagair gach ceann de na ceisteanna seo a leanas.

(i) Agus grafpháipéar á úsáid agat, tarraing graf oiriúnach chun na sonraí seo a léiriú.

[16m]

	Barrachairt	Píchairt
Teideal	2 mharc	2 mharc
Ais cheartingearach ainmnithe	1 mharc	1 + 1 marc (Ciorcal agus Láraithe)
Ais chothrománach ainmnithe	1 mharc	
6 mhír a léiriú	2 mharc an ceann grádaithe (2/1/0)	2 mharc an ceann grádaithe (2/1/0)

- Glactar le haon ghraf/chairt oiriúnach
- Ní leor ainm a thabhairt ar chineál an ghraif/na cairte chun na marcanna i leith an teidil a ghnóthú. Ní mór tagairt a bheith sa teideal d'ábhar na cairte agus is féidir é a scríobh aon áit ar an ngraf.
- Sa chás nach n-úsáidtear grafpháipéar, dealaítear dhá mharc ón iomlán.
- Cuir an 2 mharc ghrádaithe i bhfeidhm mura mbreactar síos i gceart na spásanna uimhrithe agus leithid na gcolún.

Nóta mínithe	**Úsáid**	Comhiomlán na gceisteanna dícheadaithe
#	Ní úsáidtear grafpháipéar	- 2

(ii) Mínigh go hachomair dúshlán **amháin** a bhíonn roimh thíortha ina bhfuil líon mór daoine os cionn 65 bliain d'aois. **[4m]**

Míniú bailí 2 + 2 mharc

12B. Uirbeachas sa Todhchaí

Pléigh **dhá** cheist a bheidh roimh chathracha sa domhan forbartha sa todhchaí.

[30m]

Dhá shaincheist aitheanta	2m + 2m
Plé ar shaincheist a haon	7/6 x PSÁ
Plé ar shaincheist a dó	7/6 x PSÁ

- Tugtar creidiúint 1 x PSÁ as sampla de chathair sa domhan forbartha. Is féidir le cathair nó cuid de a bheith i gceist leis sin, is cuma faoin méid.
- Plé a bhaineann le tír sa domhan i mbéal forbartha, ná tabhair creidiúint ach do shaincheisteanna aitheanta (caithfidh na saincheisteanna a bheith bainteach leis an domhan forbartha).
- Glactar le tuiscint leathan ar shaincheisteanna a mbeidh ar chathracha dul i ngleic leo sa todhchaí.

Nóta mínithe	**Úsáid**	Comhiomlán na gceisteanna dícheadaithe
I	Saincheisteanna aitheanta	2
Ex	Sampla de chathair sa domhan forbartha	2
✓2	Faisnéis bhailí dar luach 2 mharc	2
✓	Farasbarr faisnéise	N/B
P1 / P2	Baineann nótaí mínithe le plé ar shaincheist 1/plé ar shaincheist 2	N/B

12C. Dáileadh Daonra

Scrúdaigh an léarscáil 1:50 000 de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis de Chluain Meala a ghabhann leis an bpáipéar seo.

Agus fianaise ón léarscáil á húsáid agat, tabhair míniú ar an éagsúlacht i ndáileadh na lonnaíochta sna limistéir atá taobh ó thuaidh agus taobh ó dheas den Tuaidhlíne 21.

[30m]

Athruithe i dáileadh lonnaíochta aitheanta	2m + 2m
Fianaise léarscáile SO	2m
Scrúdúchán	12 x PSÁ

- Tabhair creidiúint as fianaise léarscáile sa bhreis do 2 x PSÁ ar a mhéad ón scrúdú.
- 6 x PSÁ ar a mhéad má tá an freagra bunaithe go hiomlán ar an dáileadh lonnaíochta taobh ó thuaidh de Northing 21 amháin nó taobh ó dheas de Northing 21 amháin.

Nóta mínithe	**Úsáid**	Comhiomlán na gceisteanna dícheadaithe
I	Athruithe i dáileadh lonnaíochta aitheanta	2
REF	Fianaise léarscáile	2
✓2	Faisnéis bhailí dar luach 2 mharc	2
✓	Farasbarr faisnéise	N/B

ROINN 4

ROGHAONAID

Ceist 13 go 24

Tá 80 marc ag gabháil le gach ceist.

Nóta: Is fearr **trí** ghné nó **ceithre** ghné den téama a phlé go mion, in ionad plé ginearálta a dhéanamh ar líon mór pointí.

Ceisteanna 13 - 24

Scéim Mharcála Imlíne agus tuairiscíní marcála maidir le Comhleanúnachas Ginearálta

Achoimre ar an Dréachtscéim Mharcála:

Líon na ngnéithe	3 @ 20 marc an ceann	4 @ 15 mharc an ceann
Gné a aithnítear	4 mharc	3 mharc
Plé	8 x PSÁ	6 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta	20 marc grádaithe*	20 marc grádaithe*

Tuairiscíní Marcála maidir le Comhleanúnachas Ginearálta:

Agus marcanna á mbronnadh as Comhleanúnachas Ginearálta, cuirfidh an scrúdaitheoir san áireamh cé chomh maith agus a láimhseálann an t-iarrthóir an cheist a cuireadh agus leanfaidh sé nó sí na tuairiscíní marcála a leanas:

***Comhleanúnachas Ginearálta (20 marc)**		
Sármhaith	**20**	Cumas den scoth chun eolas a cheangal leis an gceist. Freagra cuimsitheach sármhaith ina léirítear mioneolas ar an ábhar.
An-mhaith	**17**	Cumas maith chun eolas a cheangal leis an gceist. Freagra an-mhaith ag léiriú eolas an-fhairsing ar an ábhar.
Maith	**14**	Cumas réasúnta chun eolas a cheangal go cuí leis an gceist. Freagra maith ina dtugtar faisnéis fhónta. Eolas fairsing ar an ábhar curtha in iúl.
Réasúnta	**10**	Roinnt iarrachta déanta an t-eolas a cheangal leis an gceist a chuirtear. Roinnt faisnéis ábhartha tugtha ach ní leor mar a cuireadh an fhaisnéis i bhfeidhm ar an gceist.
Lag	**6**	Is gur fíortheoranta a gabhadh i ngleic leis an gceist a cuireadh. Sonraíodh roinnt faisnéis ábhartha.
Dona	**0**	Níor freagraíodh an cheist a cuireadh agus tá freagra neamhábhartha ar an mórgóir dá bharr.

Úsáidtear na nótaí mínithe seo a leanas i gCeisteanna 13-24

Nóta mínithe	**Úsáid**	Comhiomlán na gceisteanna dícheadaithe
$\checkmark_3$ / $\checkmark_4$	Gné sainaitheanta	3 / 4
$\checkmark_2$	Faisnéis bhailí dar luach 2 mharc	2
$\checkmark$	Farasbarr faisnéise	N/B
Dg	Léiriú Bailí	2
Ex	Sampla bailí	2
Úsáidtear na marcanna seo a leanas agus an Comhleanúnachas Ginearálta á mharcáil		
EXC	Sármhaith	20
VG	An-mhaith	17
GD	Maith	14
F	Réasúnta	10
W	Lag	6
P	Dona	0

Idirspleáchas Domhanda

Nóta: Is fearr **trí** ghné nó **ceithre** ghné den téama a phlé go mion, in ionad plé ginearálta a dhéanamh ar líon mór pointí.

13. 'Is bealach é cumasú daoine chun fás geilleagrach a nascadh le forbairt an duine.'

Déan plé ar an ráiteas seo agus tú ag tagairt do phatrúin in úinéireacht na talún agus a dtionchar ar an bhforbairt.

[80m]

Líon na ngnéithe	3 @ 20 marc an ceann	4 @ 15 mharc an ceann
As gach gné:		
Gné a aithnítear	4 mharc	3 mharc
Plé	8 x PSÁ	6 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta	20 marc grádaithe*	20 marc grádaithe*

- Is é bunphointe na ceiste conas is féidir le fás geilleagrach a nascadh le forbairt dhaonna trí dhaoine a chumasú.
- Roghnaítear scéim de réir líon na ngnéithe a phléitear.
- Ceadaítear 3 x PSÁ ar a mhéad as suas le trí shampla a thabhairt (samplaí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).
- Ceadaítear 2 x PSÁ ar a mhéad as suas le dhá léaráid lipéadaithe a thabhairt (léaráidí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).

14. Scrúdaigh an dóigh ar féidir le cinntí sóisialta agus/nó cinntí polaitiúla dul i bhfeidhm ar gach ceann díobh seo a leanas:

- Dídeanaithe eacnamaíochta agus polaitíochta
- Ceisteanna faoi chearta an duine.

[80m]

Líon na ngnéithe	3 @ 20 marc an ceann	4 @ 15 mharc an ceann
As gach gné:		
Gné a aithnítear	4 mharc	3 mharc
Plé	8 x PSÁ	6 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta	20 marc grádaithe*	20 marc grádaithe*

- Is é bunphointe na ceiste conas a théann cinntí sóisialta/polaitiúla i bhfeidhm ar dhídeanaithe eacnamaíochta nó polaitíochta agus ar shaincheisteanna cearta daonna.
- Roghnaítear scéim de réir líon na ngnéithe a phléitear.
- Ceadaítear 3 x PSÁ ar a mhéad as suas le trí shampla a thabhairt (samplaí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).
- Ceadaítear 2 x PSÁ ar a mhéad as suas le dhá léaráid lipéadaithe a thabhairt (léaráidí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).

15. Scrúdaigh an fhorbairt inbhuanaithe mar shamhail den fhorbairt sa todhchaí.

[80m]

Líon na ngnéithe	3 @ 20 marc an ceann	4 @ 15 mharc an ceann
As gach gné:		
Gné a aithnítear	4 mharc	3 mharc
Plé	8 x PSÁ	6 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta	20 marc grádaithe*	20 marc grádaithe*

- Is é bunphointe na ceiste conas atá forbairt inbhuanaithe ina samhail d'fhorbairt amach anseo.
- Roghnaítear scéim de réir líon na ngnéithe a phléitear.
- Ceadaítear 3 x PSÁ ar a mhéad as suas le trí shampla a thabhairt (samplaí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).
- Ceadaítear 2 x PSÁ ar a mhéad as suas le dhá léaráid lipéadaithe a thabhairt (léaráidí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).

Geo-éiceolaíocht

Nóta: Is fearr **trí** ghné nó **ceithre** ghné den téama a phlé go mion, in ionad plé ginearálta a dhéanamh ar líon mór pointí.

16. Mínigh an dóigh a dtéann airíonna ithreach i bhfeidhm ar fhorbairt ithreach.

[80m]

Líon na ngnéithe	3 @ 20 marc an ceann	4 @ 15 mharc an ceann
As gach gné:		
Gné a aithnítear	4 mharc	3 mharc
Plé	8 x PSÁ	6 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta	20 marc grádaithe*	20 marc grádaithe*

- Díríonn an cheist ar conas a théann airíonna ithreach i bhfeidhm ar fhorbairt ithreach.
- Roghnaítear scéim de réir líon na ngnéithe a phléitear.
- Ceadaítear 3 x PSÁ ar a mhéad as suas le trí shampla a thabhairt (samplaí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).
- Ceadaítear 2 x PSÁ ar a mhéad as suas le dhá léaráid lipéadaithe a thabhairt (léaráidí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).

17. Agus tú ag tagairt do bhithóm **amháin** a bhfuil staidéar déanta agat air, tabhair fáthanna leis an gcineál aeráide atá sa bhithóm seo agus mínigh an dóigh a dtéann an aeráid seo i bhfeidhm ar na hithreacha agus ar an bhfásra sa bhithóm.

[80m]

Líon na ngnéithe	3 @ 20 marc an ceann	4 @ 15 mharc an ceann
As gach gné:		
Gné a aithnítear	4 mharc	3 mharc
Plé	8 x PSÁ	6 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta	20 marc grádaithe*	20 marc grádaithe*

- Is é bunphointe na ceiste míniú a thabhairt ar na saintréithe aeráide agus scrúdú a dhéanamh ar an tionchar atá ag na saintréithe aeráide sin ar fhorbairt ithreacha agus fásra.
- Roghnaítear scéim de réir líon na ngnéithe a phléitear.
- Ceadaítear 3 x PSÁ ar a mhéad as suas le trí shampla a thabhairt (samplaí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).
- Ceadaítear 2 x PSÁ ar a mhéad as suas le dhá léaráid lipéadaithe a thabhairt (léaráidí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).

18. Scrúdaigh an dóigh a dtéann fairsingiú fásaigh **agus** caomhnú i bhfeidhm ar an ithir.

[80m]

Líon na ngnéithe	3 @ 20 marc an ceann	4 @ 15 mharc an ceann
As gach gné:		
Gné a aithnítear	4 mharc	3 mharc
Plé	8 x PSÁ	6 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta	20 marc grádaithe*	20 marc grádaithe*

- Is é bunphointe na ceiste an dóigh a dtéann fairsingiú fásaigh agus caomhnú i bhfeidhm ar an ithir.
- Roghnaítear scéim de réir líon na ngnéithe a phléitear.
- Ceadaítear 3 x PSÁ ar a mhéad as suas le trí shampla a thabhairt (samplaí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).
- Ceadaítear 2 x PSÁ ar a mhéad as suas le dhá léaráid lipéadaithe a thabhairt (léaráidí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).

Cultúr agus Ionannas

Nóta: Is fearr **trí** ghné nó **ceithre** ghné den téama a phlé go mion, in ionad plé ginearálta a dhéanamh ar líon mór pointí.

19. Scrúdaigh tábhacht an reiligiúin mar tháscaire cultúir. **[80m]**

Líon na ngnéithe	3 @ 20 marc an ceann	4 @ 15 mharc an ceann
As gach gné:		
Gné a aithnítear	4 mharc	3 mharc
Plé	8 x PSÁ	6 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta	20 marc grádaithe*	20 marc grádaithe*

- Is é bunphointe na ceiste an tábhacht a bhaineann le reiligiún mar tháscaire cultúir.
- Roghnaítear scéim de réir líon na ngnéithe a phléitear.
- Ceadaítear 3 x PSÁ ar a mhéad as suas le trí shampla a thabhairt (samplaí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).
- Ceadaítear 2 x PSÁ ar a mhéad as suas le dhá léaráid lipéadaithe a thabhairt (léaráidí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).

20. Scrúdaigh an tionchar a bhíonn ag teorainneacha polaitiúla agus/nó fisiceacha ar ghrúpaí cultúir.

[80m]

Líon na ngnéithe	3 @ 20 marc an ceann	4 @ 15 mharc an ceann
As gach gné:		
Gné a aithnítear	4 mharc	3 mharc
Plé	8 x PSÁ	6 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta	20 marc grádaithe*	20 marc grádaithe*

- Is é bunphointe na ceiste an tionchar a bhíonn ag teorainneacha polaitiúla agus/nó fisiceacha ar ghrúpaí cultúir.
- Roghnaítear scéim de réir líon na ngnéithe a phléitear.
- Ceadaítear 3 x PSÁ ar a mhéad as suas le trí shampla a thabhairt (samplaí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).
- Ceadaítear 2 x PSÁ ar a mhéad as suas le dhá léaráid lipéadaithe a thabhairt (léaráidí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).

21. ‘Tá a lán tosca ilchineálacha ann a shainmhíníonn féiniúlacht chultúrtha.’
Scrúdaigh an ráiteas seo agus tú ag tagairt do chás-staidéar ar réigiún san Eoraip a bhfuil staidéar déanta agat air.

[80m]

Líon na ngnéithe	3 @ 20 marc an ceann	4 @ 15 mharc an ceann
As gach gné:		
Gné a aithnítear	4 mharc	3 mharc
Plé	8 x PSÁ	6 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta	20 marc grádaithe*	20 marc grádaithe*

- Is é bunphointe na ceiste conas mar atá féiniúlacht chultúrtha sa réigiún Eorpach múnlaithe ag tosca éagsúla
- Roghnaítear scéim de réir líon na ngnéithe a phléitear.
- Ceadaítear 3 x PSÁ ar a mhéad as suas le trí shampla a thabhairt (samplaí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).
- Ceadaítear 2 x PSÁ ar a mhéad as suas le dhá léaráid lipéadaithe a thabhairt (léaráidí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).

Comhshaol an Atmaisféir agus nAigéan

Nóta: Is fearr **trí** ghné nó **ceithre** ghné den téama a phlé go mion, in ionad plé ginearálta a dhéanamh ar líon mór pointí.

22. "Bíonn tionchar ag tréithe aeráide ar an bhforbairt gheilleagrach."

Déan plé ar an ráiteas seo agus tú ag tagairt do gach ceann díobh seo a leanas:

- Talmhaíocht
- Triomach agus fairsingiú fásaigh
- Turasóireacht.

[80m]

Líon na ngnéithe	3 @ 20 marc an ceann	4 @ 15 mharc an ceann
As gach gné:		
Gné a aithnítear	4 mharc	3 mharc
Plé	8 x PSÁ	6 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta	20 marc grádaithe*	20 marc grádaithe*

- Is é bunphointe na ceiste an dóigh a dtéann tréithe aeráide i gcion ar fhorbairt eacnamaíochta ag déanamh tagairt do thalmhaíochta, triomach agus fairsingiú fásaigh, agus turasóireacht.
- Roghnaítear scéim de réir líon na ngnéithe a phléitear.
- Ceadaítear 3 x PSÁ ar a mhéad as suas le trí shampla a thabhairt (samplaí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).
- Ceadaítear 2 x PSÁ ar a mhéad as suas le dhá léaráid lipéadaithe a thabhairt (léaráidí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).

23. Déan plé ar fhoirmiú gach ceann díobh seo a leanas **agus** déan plé ar an dóigh a dtéann sé i bhfeidhm ar phatrúin na haimsire:

- Lagraigh sna domhanleithid láir
- Frithchioclóin
- Leoithní gaoithe ar tír agus ar muir.

[80m]

Líon na ngnéithe	3 @ 20 marc an ceann	4 @ 15 mharc an ceann
As gach gné:		
Gné a aithnítear	4 mharc	3 mharc
Plé	8 x PSÁ	6 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta	20 marc grádaithe*	20 marc grádaithe*

- Is é bunphointe na ceiste ná foirmiú gach ceann de na tosca a liostaíodh agus an tionchar a bhíonn ag gach ceann díobh ar phatrúin aimsire.
- Roghnaítear an scéim de réir líon na ngnéithe a phléitear.
- Ceadaítear 3 x PSÁ as suas le trí shampla ar a laghad do (samplaí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).
- Ceadaítear 2 x PSÁ ar a mhéad as suas le dhá léaráid lipéadaithe a thabhairt (léaráidí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).

24. Athraíonn tréithe aeráide le himeacht spáis agus ama.
Déan é sin a phlé.

[80m]

Líon na ngnéithe	3 @ 20 marc an ceann	4 @ 15 mharc an ceann
As gach gné:		
Gné a aithnítear	4 mharc	3 mharc
Plé	8 x PSÁ	6 x PSÁ
Comhleanúnachas Ginearálta	20 marc grádaithe*	20 marc grádaithe*

- Is é bunphointe na ceiste an chaoi a n-athraíonn saintréithe aeráide thar spás agus am.
- Roghnaítear scéim de réir líon na ngnéithe a phléitear.
- Ceadaítear 3 x PSÁ ar a mhéad as suas le trí shampla a thabhairt (samplaí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).
- Ceadaítear 2 x PSÁ ar a mhéad as suas le dhá léaráid lipéadaithe a thabhairt (léaráidí éagsúla agus i ndáil le gnéithe éagsúla).

Fiosrú sa Tíreolaíocht

Léigh an tuarascáil iomlán sula dtosóidh tú ag marcáil chun taithí a fháil ar an imscrúdú iomlán

Ábhar GI iomarcach:

Nuair a chuireann ábhar iomarcach le roinn de GI (línte breise ar an leathanach, scríobh sna himill, líne atá ann a fhoroinnt etc.) ceadaigh an t-ábhar do PSÁnna nuair is ábhartha ach bronn 0 marc as CG sa roinn sin.

Tá eolas sa tábla thíos maidir leis na nótaí mínithe a úsáidtear don chun an Fiosrú sa Tíreolaíocht a mharcáil.

Nóta mínithe	**Úsáid**	Comhiomlán na gceisteanna dícheadaithe **(más iomchuí)**
✓1	Faisnéis bhailí nó Marc a bronnadh as C/L	1
✓2	Faisnéis bhailí nó Marc a bronnadh as C/L nó OC	2
✓4	Marc a bronnadh as C/L nó OC	4
✓6	Marc a bronnadh as C/L nó OC	6
✓	Farasbarr faisnéise	N/B
0	Freagra mícheart	0
Dg	Léaráid / sceitse bhailí	2
Iss / Rec / OS	Ceist bhailí / sampla de thaifeadadh/ breathnóireacht	2
✓2	Toradh bailí / conclúid / meastóireacht	2
▫—▫	Cuid shuntasach de fhreagra	N/B
⌇	Leathanach feicthe ag an scrúdaitheoir / faisnéis neamhbhailí	N/B

1. RÉAMHRÁ (5 marc):

4 x PSÁ:	1 mharc an ceann
C/L:	1 mharc

- Caithfidh baint a bheith ag na haidhmeanna leis an imscrúdú agus ní mór dóibh a bheith sonrach agus cáilithe.

2. PLEANÁIL (5 marc):

4 x PSÁ:	1 mharc an ceann
C/L:	1 mharc

- An fhaisnéis a theastaíonn agus na modhanna bailithe a aithint.
- Caithfidh tagairt don athbhreithniú a bheith bailí.
- Caithfidh gach ráiteas a bheith cáilithe e.g. trealamh cleachtaidh cá hait/cén dóigh/cad chuige?
- Obair le críochnú ag an múinteoir amháin = 0 marc

3. **BAILIÚ SONRAÍ** (40 marc):

Dhá mhodh / thasc @ 18 marc an ceann.

Do gach modh / tasc	9 x PSÁ @ 2 mharc an ceann
C/L:	4 mharc (grádaithe 4/2/0)

- Caithfidh an roinnt um bailiú a bheith bunaithe ar ghníomhaíocht. Pléitear sa roinne seo leis an tuairisciú ar an dóigh a ndearnadh an bailiú. Ba chóir cur síos ar na gníomhaíochtaí a rinneadh a chur ann.
- D'fhéadfadh tasc ar grúpa gníomhaíochtaí nasctha ábhartha iad a bheith i gceist le modh. Ní mór na tascanna/modhanna sin a thuairisciú i gcomhthéacs na n-aidhmeanna a sonraíodh.
- D'fhéadfaí sonraí Príomhúla a ghiniúint le foinsí tánaisteacha faisnéise.
- Ní leor ráitis shimplí e.g. bhreithnigh mé na gnéithe, thaifead mé na torthaí, tharraing mé an tírghné etc.
- Caithfidh cáilíocht éigin a bheith sa ráiteas e.g. cén dóigh/cá háit?
- Ní mór creidiúint a thabhairt i leith léaráidí/sceitsí má léiríonn siad an ghníomhaíocht um bailiú. PSÁ amháin in aghaidh an taisc/modha as sceitsí/léaráidí atá déantar go maith, go néata agus ar a bhfuil an lipéad cuí, bunaithe ar ghníomhaíocht agus ina léirítear an próiseas bailithe.
- Is féidir PSÁ amháin eile in aghaidh an taisc/modha a bhronnadh i gcás go bhfuil faisnéis bhreise ar sceitse (ní sa roinnt scríofa).
- Caithfidh sceitsí/léaráidí a bheith ar na leathanaigh chuí sa roinn um bailiú.
- Gan aon mharcanna do thorthaí sa roinnt scríofa seo.
- Marc ar an iomlán is ea comhleanúnachas as ábharthacht na hoibre sa roinn seo leis na haidhmeanna sonraithe.

4 TORTHAÍ, TÁTAIL, LUACHÁIL (30 marc):

Trí theideal @ 8 marc an ceann.

I leith gach teidil	4 x PSÁ @ 2 mharc an ceann
C/L:	6 mharc (grádaithe 6/4/2/0)

- Ná bronntar marcanna as Torthaí / Tátail / Luacháil ach amháin má tá siad sa chuid chuí den leabhrán tuairiscithe.
- Ní mór Torthaí / Tátail / Luacháil a bheith nasctha le haidhmeanna agus nasctha le gníomhaíochtaí a cuireadh I gcrích i gcuid an bhailithe faisnéise (Cuid 3).
- Is féidir torthaí a bhaint as cairteacha/táblaí ar na leathanaigh ghrafpháipéir chuí.
- Bunaítear tátail go díreach nó go hindíreach ar na torthaí; luacháil atá ann sa chás nach mar sin a dhéantar.
- Níl tátail nasctha le toradh sonrach ach caithfidh siad a bheith ábhartha do na tascanna a cuireadh i gcrích i gCuid 3.
- Ba cheart ard-ord smaointeoireachta a léiriú sna luachálacha agus ba cheart raon téamaí a bheith iontu. Ba cheart go mbeadh baint acu leis na haidhmeanna i gCuid 1 agus leis na tascanna a cuireadh i gcrích i gCuid 3. Ní mór dóibh a bheith sonrach agus cáilithe.
- Is féidir luacháil a dhéanamh i leith a bhfuil i ndán chomh maith leis an am atá caite.
- Ná tabhair marc dúbailte d'fhaisnéis a bhaineann le saincheisteanna a luaitear i gCuid 3.

5. EAGRÚ AGUS CUR I LÁTHAIR NA dTORTHAÍ (20 marc):

Dhá mhodh dhifriúla sa chur i láthair:

Gach cur i láthair:	4 x PSÁ @ 2 mharc an ceann
Comhleanúnachas ginearálta (C):	4 mharc (grádaithe 4/2/0)

- Ní mór na torthaí a chur i láthair ar dhá bhealach dhifriúla e.g. graif, cairt, léarscáil, tábla, sracléaráid, etc.
- Ní mór na torthaí a tharraingt ar na leathanaigh ghrafpháipéir chuí i gCuid 4 den leabhrán tuairiscithe.
- 4 PSÁ ar a mhéad in aghaidh mhodh an chuir i láthair.
- Is ionann an Comhleanúnachas Ginearálta agus caighdeán agus soiléire an chuir i láthair. Faightear 4 mharc as an gcur i láthair foriomlán. Ní féidir marcanna as Comhleanúnachas Ginearálta a bhronnadh mura bhfuil ach modh amháin le feiceáil sa chur i láthair.

BRISEADH SÍOS AR NA MARCANNA DON CHUR I LÁTHAIR

BARRACHAIRT / TREOGHRAF / SCAIPGHRAF etc.:

Teideal Oiriúnach	2 mharc
1 Ais agus aonaid nó scála breactha uirthi	1 x PSÁ = 2 mharc
Gach ceann de 2 phointe / bharra tarraingthe agus lipéadaithe go cruinn	2 x PSÁ = 4 mharc

PÍCHAIRT:

Teideal Oiriúnach	1 x PSÁ = 2 mharc
Ciorcal agus an lárphointe go cruinn ann:	1 x PSÁ = 2 mharc
Gach ceann den 2 réimse tarraingthe agus lipéadaithe go cruinn:	2 x PSÁ = 4 mharc

TÁBLA RANGORDAITHE / TÁBLA:

Tábla Ilsraitheanna / Ilcholún

Teideal Oiriúnach	1 x PSÁ = 2 mharc
Bosca:	1 x PSÁ = 2 mharc
Sraitheanna / Colúin x 2 lipéadaithe:	2 x PSÁ = 4 mharc

Tábla le Sraith / Colún Aonair

Teideal Oiriúnach	1 x PSÁ = 2 mharc
Bosca:	1 x PSÁ = 2 mharc
Sraith / Colún lipéadaithe	1 x PSÁ = 2 mharc
Faisnéis ábhartha:	1 x PSÁ = 2 mharc

SRACLÉARÁID / LÉARSCÁIL:

Teideal Oiriúnach	1 x PSÁ = 2 mharc
Fráma	1 x PSÁ = 2 mharc
Dhá mhír faisnéise a bhaineann le hábhar na dtorthaí	2 x PSÁ = 4 mharc

Aguisín 1

Liosta na dTopaicí Fiosrúcháin sa Tíreolaíocht in 2022

1. Iniúchadh ar thionchar na geolaíochta ar mhúnlú an tírdhreacha sa cheantar máguaird.

2. Athrú daonra i gceantar uirbeach nó tuaithe.

3. Truailliú – Staidéir áitiúil.

4. Staidéir ar phatrúin áitiúla aimsire.

5. Iniúchadh a dhéanamh ar thionchar úsáide talún ar phátrúin tráchta sa cheantar máguaird.

6. Iniúchadh a dhéanamh ar conas mar a théann próiseas(is) geomorfach(a) agus/nó sil-leagan i bhfeidhm ar mhúnlú na tírdhreacha i dtimpeallacht cois cósta nó abhann nó oighreach.

Aguisín 2

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

Marcanna Breise as ucht freagairt trí Ghaeilge

Léiríonn an tábla thíos an méid marcanna breise ba chóir a bhronnadh ar iarrthóirí a ghnóthaíonn níos mó ná 75% d'iomlán na marcanna.

N.B. Ba chóir marcanna de réir an gnáthráta a bhronnadh ar iarrthóirí nach ngnóthaíonn níos mó ná 75% d'iomlán na marcanna don scrúdú. Ba chóir freisin an marc bónais sin **a shlánú síos**.

Tábla 320 @ 10%

Bain úsáid as an tábla seo i gcás na n-ábhar a bhfuil 320 marc san iomlán ag gabháil leo agus inarb é 10% gnáthráta an bhónais.

Bain úsáid as an ngnáthráta i gcás 240 marc agus faoina bhun sin. Os cionn an mharc sin, féach an tábla thíos.

Bunmharc	Marc Bónais
241 - 243	23
244 - 246	22
247 - 250	21
251 - 253	20
254 - 256	19
257 - 260	18
261 - 263	17
264 - 266	16
267 - 270	15
271 - 273	14
274 - 276	13
277 - 280	Ainm:

Bunmharc	Marc Bónais
281 - 283	(b)
284 - 286	10
287 - 290	9
291 - 293	8
294 - 296	7
297 - 300	6
301 - 303	5
304 - 306	4
307 - 310	3
311 - 313	2
314 - 316	1
317 - 320	0

Imscrúdú Tíreolaíoch – Ní chuirtear san áireamh san iomlán do mharcanna bónais é

Nótáil: Tá fáil ar scéim mharcála mhionathraithe le haghaidh iarrthóirí a thug faoi scrúdpháipéar mionathraithe.